

WOJCIECH KUCZOK W WIELICZCE

Zapraszamy do Centrum Kultury i Turystyki w Wielicze na spotkanie autorskie w ramach cyklu LITERACKIE WIDNOKRĘGI. 9 lutego, godz. 18.00, wstęp wolny, s. 32

Z CYKLU: SŁODKIE WTORKI

Zapraszamy na kulinarne spotkania do Centrum Kultury i Turystyki w Wielicze w każdy ostatni wtorek miesiąca, godz. 17.00, s. 32

MAMMA MIA!

Wznawiamy twórcze spotkania integracyjne dla młodych mam i ich pociech. Projekt MAMMA MIA! już od marca w Centrum Kultury i Turystyki w Wielicze. s. 30

nr 2 (50), luty 2018

Bezpłatny magazyn kulturalno-informacyjny

Puls Wieliczki

ISSN: 2353-3226



LUTY 2018

aktualności / wydarzenia

- 3 Wielicki Orszak Trzech Króli
- 4 Spotkanie Noworoczne 2018
- 6 Wieliczka dla WOŚP
- 8 Koncert kolęd Towarzystwa Śpiewaczego LUTNIA
- 9 Przedszkolaki śpiewają - Przegląd Kolęd i Pastorałek
- 12 JASEŁKOWE GRANIE
- 18 XII Wielicki Wieczór Kolęd
- 18 Koncert kolęd z Yanabandą
- 19 Recital HALINY KUNICKIEJ
- 22 Charytatywny Bal Gospodyń
- 24 Koncert uczniów
- 25 Jasełka 2017/2018 - Występy dzieci ze Szkoły Podstawowej nr 3 w Wieliczce
- 25 Wspólne kolędowanie w Gorzkowie
- 26 Jasełka w Janowicach
- 27 Adaś Dobrowolski. TERAZ ALBO NIGDY
- 28 FAMILIJNE NIEDZIELE
- 30 Wraca MAMMA MIA!
- 30 PTTK Wieliczka: Nowy rok i nowy sezon turystyczny

kultura / edukacja

- 28 Nowości wydawnicze z wielickiej księgarni
- 32 ZWIASTUNY
- 33 KULTURALNY ROZKŁAD JAZDY

puls świetlic

- 10 Zajęcia fitness w Lednicy Górnej
- 10 Klub maluszka „KORALIK” w Janowicach
- 10 Warsztaty plastyczne w Sułkowie
- 11 Taniec nowoczesny w Mietniowie
- 11 Warsztaty ceramiki w Sygnejczowie
- 11 Co nowego w świetlicy w Kokotowie

zbliżenia

- 14 Elżbieta Kalwajtys: WALKOWEREM NIE ODDAJĘ

felieton literacki

- 20 Danuta Kostuch: *Stanisław Klimczyk (1909-1962) artysta malarz, poeta, żołnierz Armii Krajowej, „Żołnierz Wyklęty”, więzień polityczny. Wspomnienia*

felieton historyczny

- 17 Stanisław Żuławski: *„Wieki średnie” - epoka innowacji*

z górnej półki

- 29 Jarosław Czechowicz *poleca*

porady prawne

- 31 *Sezon urlopowy - Co należy wiedzieć?*

solne miasto

- 34 Jarmark Świąteczny
- 35 Ponad 30 tysięcy osób odwiedziło Centrum „Solne Miasto” w pierwszej połowie stycznia

by zdrowym być...

- 36 Zdzisław Kapera: *Zdrowe nerki*

kulinaria

- 37 CZYTELNICY POLECAJĄ: Cannelloni ze szpinakiem i kurczakiem w sosie beszamelowym
- 37 PRZEPISY ZE STAREGO KREDENSU: Sałatka warstwowa z tuńczykiem

rozrywka

- 38 Krzyżówka
- 39 Horoskop

Wydawca / Redakcja

CENTRUM KULTURY
I TURYSTYKI W WIELICZCE
Rynek Górny 6, 32-020 Wieliczka
e-mail: ckit@wieliczka.eu
www.ckit.wieliczka.eu



CKiT

CENTRUM KULTURY
I TURYSTYKI W WIELICZCE

www.ckit.wieliczka.eu

Puls Wieliczki



Wielicki Orszak Trzech Króli



Tradycyjnie już ulicami Wieliczki przeszedł Orszak Trzech Króli. Kacper, Melchior i Baltazar wraz ze swoimi orszakami ruszyli z trzech różnych stron naszego miasta, aby spotkać się przy Betlejemskiej Szopce.

Orszaki z Parafii św. Klemensa, św. Franciszka z Asyżu i św. Pawła Apostoła wraz z udziałem orkiestr z Podstolici i z Byszyc dotarły do wielickiej stajenki w Centrum Edukacyjno-Rekreacyjnym „Solne Miasto”. Spotkanie zakończono wspólnym kolędowaniem wraz z Chórem Dziewczęcym „Ziarenko”. UMiG



foto: FOTO Rosalska



SPOTKANIE NOWOROCZNE

Wyjątkowe, wzruszające, inspirujące - właśnie tak można określić Spotkanie Noworoczne, które odbyło się w Solnym Mieście. Na początek, Orkiestra Dęta Szkół Muzycznych I stopnia z Wieliczki i Gdowa wprowadziła uczestników w świąteczno-noworoczny klimat, grając wspaniałe polskie kolędy. Następnie, przesłanie „Świat bez przemocy” wygłoszone w paru językach świata oraz przemówienie księdza kardynała Stanisława Dziwisza, poruszyło zebraną widownię i widzów TVP3 Kraków. Wybitni artyści Opery Krakowskiej Katarzyna Oleś-Błacha oraz Tomasz Kuk w wirtuozowskim stylu pokazali wachlarz swoich możliwości wokalnych w przepięknych polkach, walcach i ma-

zurach. Widownia klaskała w rytm przecudownych utworów muzycznych w wykonaniu Orkiestry Akademii Beethovenowskiej pod batutą Tomasza Tokarczyka.

W tym roku Nagrodę Kulturalną Burmistrza Wieliczki otrzymał Józef Wilkoń oraz Zespół Pieśni i Tańca Sułkowiec. Serdecznie gratulujemy! Ponadto, podczas Spotkania Noworocznego zorganizowana została zbiórka funduszy na rzecz Stowarzyszenia *Mali Bohaterowie*. Bardzo dziękujemy przybyłym gościom, artystom oraz wolontariuszom, którzy z zapałem zachęcali wszystkich do wrzucenia przystawki do puszek! UMiG





fol. FOTO Rogalska



**WIELKA
DLA**





WIELICZKA A WOŚP

Już po raz piąty Wieliczka ze sztabem przy Centrum Kultury i Turystyki zagrała wspólnie z Wielką Orkiestrą Świątecznej Pomocy. Dzięki hojności mieszkańców podczas 26. finału, który został zorganizowany w Solnym Mieście, zebrano 52 tysiące złotych na wyrównanie szans w leczeniu noworodków na oddziałach neonatologicznych. Podobnie jak w ubiegłym roku blisko 50 wolontariuszy zbierało fundusze na ulicach miasta. Obok koncertów oraz emocji sportowych na najmłodszych czekały atrakcje - warsztaty, pokazy, prezentacje oraz degustacja potraw pod hasłem „słodkie od serca”.

Na scenie podziwiać mogliśmy: DE FLICK, MAKZETA, CRAIC APPEAL, LATAJĄCE TALERZE oraz gwiazdy wieczoru - zespoły TREBUNIE TUTKI oraz REZERWAT. W międzyczasie w ramach wsparcia WOŚP odbywały się licytacje przedmiotów ofiarowanych przez mieszkańców i przyjaciół Wieliczki. Gadżety na aukcje podarowali m. in. Józef Wilkoń, Renata Przymek, Krzysztof Hołowczyc, Maciej Kot, Waldemar Kluza, Rafał Sonik, Artur Szpilka, Winnica Wieliczka, członkowie Grupy Twórczej „W wolnej chwili”.

W imieniu Centrum Kultury i Turystyki w Wieliczce serdeczne podziękowania kierujemy do tych, którzy wsparli nas podczas organizacji Finału Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy: Miasto i Gmina Wieliczka, Centrum Edukacyjno-Rekreacyjne „Solne Miasto”, Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Wieliczce, Oddział Miejski PTTK w Wieliczce, Bistro FRUGI, Akademia Twórczego Rozwoju „Bystrzak”, Hotel Salin, Winnica Wieliczka, English Club, Firma Bayzone. Dziękujemy za wspianą zabawę i za Wasze wielkie serca! CKiT





KONCERT KOŁĘD TOWARZYSTWA ŚPIEWACZEGO „LUTNIA”

Wspólne kołędowanie z Lutnistami to zwyczaj, który od lat kontynuujemy w Centrum Kultury i Turystyki w Wieliczce. Aby tradycji stało się zadość, w pierwszą niedzielę nowego roku zaprosiliśmy na koncert w wykonaniu Towarzystwa Śpiewaczego „Lutnia”, podczas którego w świątecznej atmosferze, przy świetle zapalanej choinki, śpiewaliśmy najpiękniejsze polskie kołеды. CKiT



„Przedszkolaki śpiewają”

Tradycją kulturalną Gminy Wieliczka stało się kolędowanie przedszkolaków. Już po raz piąty odbył się Przegląd Kolęd i Pastoralek dla Przedszkoli i Oddziałów Przedszkolnych przy Szkołach Podstawowych. Do tegorocznego konkursu zgłosiło się siedemnaście placówek oświatowych z powiatu wielickiego, w tym ponad dwustu uczestników, co dało w sumie 25 występów wokalnno-artystycznych.

Przegląd Kolęd i Pastoralek ma na celu rozbudzenie śpiewu kolędowego, pogłębianie wiedzy o tradycjach i zwyczajach obecnych w naszej kulturze narodowej i chrześcijańskiej, uwrażliwienie – przede wszystkim najmłodszych – na piękno tradycji bożonarodzeniowej. Impreza ma na celu rozwijanie dziecięcych umiejętności artystycznych, a także kształtowanie wrażliwości estetycznej. Młodzi uczestnicy Przeglądu mają okazję do rozwijania uzdolnień muzycznych i ruchowych. Niewątpliwie impreza ta doskonale wpisuje się w cele wychowania przedszkolnego. Poprzez udział w takim przedsięwzięciu przedszkolaki kształtują umiejętności współpracy w grupie, a ponadto mają niepowtarzalną możliwość zaprezentowania się szerszej publiczności, zapoznania się ze sceną.

W gronie tegorocznego Jury zasiadli: w roli przewodniczącej Komisji - Pani Izabela Szota (dyrektor Szkoły Muzycznej z Wieliczki), Pani Agnieszka Szczepaniak (dyrektor Centrum Kultury i Turystyki w Wieliczce), Pani Magdalena Dyna (Wydział Szkół i Przedszkoli MiG Wieliczka) oraz Pani Małgorzata Śliwa (aktorka z Teatru „Bynajmniej”). Członkowie Jury podczas przesłuchań oceniali „kolędników” biorąc pod uwagę następujące kryteria: dobór repertuaru do możliwości wykonawczych (solista, grupy), interpretacja tekstu i muzyki, dobór stroju i rekwizytów, oryginalność pomysłu i formy, muzykalność wykonawcy, warunki głosowe oraz ogólny wyraz artystyczny.

Organizatorem imprezy byli: Niepubliczne Przedszkole Artystyczno-Językowe „Hippo Art” oraz Stowarzyszenie „Moje Krzyszkowice”. Przegląd odbył się 12 stycznia 2018 r. w Domu Ludowym, przy ul. Krzyszkowickiej w Wieliczce.



fot. Przedszkole Hippo Art

Laureatami tegorocznego Przeglądu, w kategorii solistów, zostali: pierwsze miejsce – Roksana Kurzawa z Przedszkola Samorządowego w Strumianach, z utworem „Gore gwiazda Jezusowi”, drugie miejsce zajął Karol Domagała z Przedszkola Samorządowego nr 4 z Wieliczki, trzecie miejsce przydzielono Wiktorowi Lauterbach z Niepublicznego Przedszkola „Hippo Art” z Wieliczki. Wyróżniona została: Aleksandra Ludwin z Przedszkola Samorządowego w Koźmicach Wielkich.

Natomiast w kategorii grupowej nagrodzono: pierwsze miejsce – Przedszkole Samorządowe w Koźmicach Wielkich z utworem „Gore gwiazda”, drugie miejsce Przedszkole Samorządowe z Mietniowa oraz Przedszkole Samorządowe nr 3 z Wieliczki, trzecie miejsce – Przedszkole Samorządowe nr 4 z Wieliczki. Wyróżnienia: Niepubliczne Centrum Edukacji Przedszkolnej „Motylkowo” z Małej Wsi, oraz Niepubliczne Przedszkole „Puchatek” z Kokotowa.

Każdy z uczestników otrzymał słodki poczęstunek oraz dyplom za udział w Przeglądzie. Zwycięzcy zostali obdarowani m.in. gramiami i zabawkami edukacyjnymi, pakietem zajęć edukacyjnych z podręcznikiem dla grup przedszkolnych, wejściówkami na basen czy lodowisko a także biletami do parku zabaw integracyjnych i wieloma innymi. Nagrody dla tegorocznych laureatów ufundowali: Centrum Edukacyjno-Rekreacyjne Solne Miasto, Centrum Zabaw dla Dzieci Leopark, Hurtownia Zabawek i Artykułów Biurowych Euro-Trade, Pan Marcin Musiał – podróżnik prowadzący warsztaty w placówkach oświatowych, Salon Fryzjerski „Kataluna” z Wieliczki oraz Przedszkole „Hippo Art”. Impreza, jak co roku, efektywnie przyczyniła się do integracji środowiska oświatowego, placówek przedszkolnych, nauczycieli, uczniów i rodziców. Przedszkolaki prezentują swoje wokalne i artystyczne umiejętności i uczą się kultywować tradycje bożonarodzeniowe. Do zobaczenia za rok! *Michał Kranc*





LEDNICA GÓRNA



JANOWICE



SUŁKÓW

ZAJĘCIA FITNESS W LEDNICY

Świetlica środowiskowa w Lednicy Górnej serdecznie zaprasza Panie na grupowe zajęcia fitness, prowadzone w naszej świetlicy już od 7 lat.

Ćwiczenia treningowe zostały opracowane w taki sposób, by każdy bez względu na wiek, warunki fizyczne i kondycję mógł w nich uczestniczyć.

Zajęcia prowadzone są trzy razy w tygodniu. W poniedziałki i środy prowadzimy zajęcia wzmacniające, poprawiające kondycję oraz wydolność. W piątki ćwiczenia mentalne, rozciągające typu pilates oraz stretching.

Do ćwiczeń wykorzystujemy stopy, hantle oraz piłki. Dodatkowo na terenie obiektu znajduje się siłownia polowa.

Zajęcia prowadzone są w dużej przestronnej sali przez wykwalifikowanego instruktora. Świetlica posiada własny parking.

KLUB MALUSZKA „KORALIK” W JANOWICACH

Od października 2017 roku w świetlicy środowiskowej w Janowicach odbywają się zajęcia Klubu Maluszka „Koralik”. W poniedziałki w godz. od 16.45 do 18.15 dzieci w wieku od półtora do trzech lat bawią się, rysują i tańczą pod okiem instruktora. W zabawach uczestniczą również rodzice. Są to cenne zajęcia rozwijające u dzieci umiejętność wspólnej zabawy i pracy.



WARSZTATY PLASTYCZNE W SUŁKOWIE

Zajęcia plastyczne w świetlicy w Sułkowie, które odbywają się w każdą środę cieszą się dużą popularnością i zadowoleniem wśród dzieci i rodziców. Mali miłośnicy sztuki próbują swoich sił, tworząc swoje prace. Tematyka zajęć często nawiązuje do zbliżających się świąt i uroczystości. Przed świętami Bożego Narodzenia mali artyści wycinali choinki, ozdabiali bańki, a przed Dniem Babci i Dziadka wykonywali prezenty, które potem mogli wręczyć swoim dziadkom. Dzieci mają dużo frajdy, a świetlica „żyje” i zachęca innych do przyścia i zapisania się na zajęcia, które oferuje świetlica środowiskowa w Sułkowie.




FITNESS W ŚWIETLICACH ŚRODOWISKOWYCH

LEDNICA GÓRNA
PONIEDZIAŁEK
ŚRODA
19.30
PIĄTEK
17.30
Tel. 604 320 319





MIETNIÓW



SYGNECZÓW



KOKOTÓW

TANIEC NOWOCZESNY W ŚWIETLICY ŚRODOWISKO- WEJ W MIETNIOWIE

Zajęcia z tańca nowoczesnego dla dzieci oraz młodzieży organizowane w świetlicy środowiskowej w Miętniowie cieszą się dużym zainteresowaniem i dają możliwość wszechstronnego rozwoju, kształtują poczucie rytmu, pozwalają lepiej poczuć możliwości swojego ciała, poprawiają koordynację. Taniec nowoczesny to wybuchowa mieszanka różnych stylów tanecznych. Nasze zajęcia pozwalają na wszechstronny, prawidłowy i bezpieczny rozwój psychoruchowy - poprawiają sprawność ruchową. Zajęcia z tańca pomagają przełamać nieśmiałość, dostarczają dzieciom radość oraz dużo pozytywnej energii. Zapraszamy do zapoznania się z ofertą zajęć organizowanych w świetlicy w Miętniowie i gorąco zapraszamy do udziału i aktywnego spędzania wolnego czasu.



WARSZTATY CERAMIKI W SYGNECZOWIE

W każdy poniedziałek o godz. 18-tej w świetlicy w Sygnezowie odbywają się warsztaty z ceramiki. Prowadzi je pełna pasji i talentu mieszkanka naszej małej miejscowości pani Małgosia. Tworzą dzieci i dorośli. Jest to niezwykle ceniona forma spędzania wolnego czasu. Pozwala oderwać się od rzeczywistości, zrelaksować się i uwolnić swój twórczy potencjał. Z bezkształtnej kawałka gliny powstają niezwykle rzeczy. Zapraszamy do zabawy z gliną do Sygnezowa.



CO NOWEGO W ŚWIETLICY W KOKOTOWIE?

W świetlicy w Kokotowie ostatnio dużym zainteresowaniem cieszy się taniec towarzyski dla par. Jest to kurs przeznaczony dla osób pragnących szybko i skutecznie nauczyć się swobodnego tańca. Największe powodzenie zdobył wśród narzeczonych (nauka tańca przed ślubem), wybierających się na bal, studniówkę, zabawę taneczną itp. Kurs tańca to świetna zabawa i okazja do spotkania się ze znajomymi oraz poznania nowych ludzi. Instruktor w doskonały sposób uczy, trenuje i w razie potrzeby ćwiczy indywidualnie z każdym uczestnikiem. Zajęcia odbywają się w każdą środę o 20.00. ZAPRASZAMY!





Jasełka

7 stycznia w Centrum Edukacyjno-Rekreacyjnym SOLNE MIASTO odbyło się charytatywne widowisko przygotowane przez uczniów i absolwentów gimnazjum w Podstolicach. Dochód z tego wydarzenia został przekazany na leczenie 16-letniego Norberta, ucznia podstoliczkiej szkoły, który zmagają się z nowotworem kości.

Z kolei 21 stycznia działająca pod patronatem Centrum Kultury i Turystyki w Wieliczce Grupa Teatralna z Brzegów zaprezentowała przedstawienie jasełkowe pt. „Ach co za noc”. Jak co roku widowisko odbyło się w Domu Kultury w Brzegach. CKiT





„Ach! Co za noc” w Brzegach





ELŻBIETA KALWAJTYS: WALKOWEREM NIE ODDAJĘ

Na skraju śródmieścia stoi stary dom. Z zewnątrz zwyczajny, nie wyróżnia się zbyt w szeregu podobnych, w ten sam deseń pomalowanych domów. Ale przekroczywszy próg, odstania się przed nami wnętrza z duszą. Ściany kolejnych pomieszczeń wychodzących z długiego korytarza pokrywają obrazy, a każdy najdrobniejszy przedmiot, także ten użytkowy, zdaje się być wyjęty z jakiejś niebanalnej kolekcji. Nawet światło wpadające przez okna tego zimowego, bezśnieżnego, zasnutego smogiem przedpołudnia wydaje się być tu jakiejś jaśniejsze. Zjawisko nietypowe. Mini-muzeum w domu prywatnym, w sąsiedztwie wielickiego osiedla. W dodatku obrazy faktycznie nawet okiem laika prezentują wyjątkową sztukę. Nic dziwnego – mieszkanką domu i autorką znajdujących się tam malarskich dzieł jest Elżbieta Kalwajtys – kustosz i konserwator, od 1972 roku

aż do emerytury, czyli przez całe swoje zawodowe życie związana z Muzeum Żup Krakowskich. Autorka wystaw, odpowiedzialna za aranżację wystroju zażytkowych komnat wielickiego zamku, niestrudzona poszukiwaczka muzealnych eksponatów, spod jej pióra wyszło wiele publikacji naukowych dotyczących kopalni i zabytków miasta, wreszcie prezes Art-Klubu, grupy zrzeszającej wielickich twórców, oraz współinicjatorka jego powstania. A ponadto liderka angażująca się społecznie – w swoim napiętym harmonogramie znalazła nawet czas na działalność w radzie miejskiej Wieliczki. Absolwentka krakowskiego Liceum Sztuk Plastycznych oraz Wydziału Zabytkoznawstwa i Konserwatorstwa na Uniwersytecie im. Mikołaja Kopernika w Toruniu. Do tego nieustająco pełna pasji artystka – głównie malarka, ale również rzeźbiarka. Emanuje z niej siła,

zdecydowanie i pewność siebie. Wokół niej „dzieje się” sztuka. Tworzy się sztuka. Swoim przenikliwym, niemal surowym spojrzeniem zdaje się wyławiać w otoczeniu to, co jest estetyczne właśnie. Nijakość, miękkość, banalność ani nawet zwyczajność zdają się nie mieć prawa wstępu do świata, w którym rządzi ta barwna, przebojowa kobieta. Być może samo miejsce urodzenia wyznaczyło kierunek życia pani Elżbiety. Zaborów, wieś położona na terenie obecnego powiatu brzeskiego, to miejscowość z ogromnymi tradycjami w dziedzinie ludowego teatru. Dorastała więc mała Elżbieta wśród występów, przedstawień, lokalnych kolorowych obrzędów, tańcząc i śpiewając podczas rozmaitych uroczystości. Od najmłodszych lat uwielbiała też rysować. Jeszcze nie umiała czytać, a już spędzała całe godziny nad zeszytami, które pasjami zamalowywała – nie było dla niej

lepszego prezentu mikołajowego niż zeszyt z ołówkiem. W szkole umiejętności małej Eli stały się przedmiotem „wymiany towarowej” – rysunek za ładny guzik czy fantazyjną wstążkę. „Dziecku można wszystko wmówić” – podkreśla dziś pani Elżbieta. „I ja w to, że umiem malować, uwierzyłam”. A potem, kiedy trzeba było dokonać wyboru, co dalej, w jaką stronę pójść, jej brat, który już uczył się w Krakowie, przybył raz z informacją, że jest tam taka szkoła, liceum plastyczne... „Wystartowałam i dalej już poszło” – podsumowuje najwcześniejszy rozdział swojej historii pani Elżbieta.

Okres nauki w krakowski Liceum Plastycznym, wówczas mieszczącym się na ulicy Lea, wspomina z nostalgią przynależną przeżyciom najistotniejszym. Z małej wioski zaledwie 13-letnia, dopiero dorastająca dziewczyna, trafiła do kulturalnej stolicy południowej Polski, do elitarnego placówki, gdzie uczyły się dzieci z krakowskich rodzin artystycznych. Zamieszkała w bursie, bez opieki rodziców. Odważnie i zdecydowanie stawiała czoło nowym wyzwaniom, które przestraszyłyby niejednego starszego od niej. Jak sama podkreśla, przeszła tam prawdziwą lekcję życia, która choć była niełatwa, to

jednak pozwoliła potem zaczerpnąć tyle, ile tylko młoda Elżbieta mogła z tego nowego, wielkiego świata wziąć. „Bo ja walkowerem nie oddaję” – mówi i przytacza opowieść o tym, jak na pierwszym konkursie recytatorskim, w którym wzięła udział, okazało się, że jej dotychczasowy sposób deklamacji – głośne i wyraźne odczytywanie tekstu – znacznie odbiega od tego, co prezentują inni. Jednak nie zrezygnowała, powiedziała utwór tak, jak to zawsze robiła, czerwona przy tym ze wstydu. A potem zaczęła obserwować, uczyć się i rozwijać. W piątej klasie to już nauczyciel wyznaczył ją do deklamacji na ważnej uroczystości szkolnej. Tym razem po występie nie umknęła chyłkiem, jak za pierwszym razem, ale stała na pierwszym planie, odbierając zasłużone gratulacje. Ta scena w różnych wariantach będzie powtarzała się potem przez całe życie pani Elżbiety.

Kiedy nadszedł czas wyboru studiów, zdecydowała się na konserwację, która dawała pewniejszy zawód. Co prawda już na uczelni jeden z profesorów namawiał ją, żeby przeszła do niego na rzeźbę – dostrzegł w niej wyjątkowy talent, ale młoda Elżbieta nie zdecydowała się zmienić podjętej drogi. Do rzeźby będzie

jednak powracała co jakiś czas, choć jak wiadomo, swoje artystyczne pasje realizuje najpełniej w malarstwie. Po studiach, w 1972 roku otrzymała propozycję pracy w Muzeum Żup Krakowskich i mimo początkowych niepewności – przecież Wieliczka to takie małe miasteczko, na peryferiach kultury, nieco zaściankowe, podjęła wyzwanie - została tu już na całe życie, choć miało to być zajęcie tylko na chwilę. Wciągnęła się w muzealną codzienność, znalazła swoje tematy – między innymi kaplice kopalniane, powiększanie kolekcji solniczek - i wkrótce praca przeistoczyła się w prawdziwą pasję. A ponieważ, jak uważa, zawsze jest coś do zrobienia, postanowiła w górniczym mieście stworzyć przestrzeń do działalności artystycznej wielu tworzącym tutaj wieliczanom. I tak w 1993 r. powstał Art-Klub, któremu prezesuje do dziś.

Nawet przy tak ogromnej różnorodności zajęć, jakim wypełnił się jej zawodowy czas, nie zapomniała o największej artystycznej miłości życia – malarstwie. Stało się ono odskocznią, przestrzenią, w której to ona sama decyduje o ostatecznym kształcie, gdzie nikt niczego nie narzuca i gdzie liczy się przede wszystkim



kim jej własne poczucie artystycznej satysfakcji. W czasach intensywnego życia zawodowego, musiała wykradać czas z codziennych zajęć, żeby móc malować. Tak bardzo ważne były te chwile sam na sam z powstającym dziełem. Niezbędne do życia. Jeśli więc zrobić pani Elżbiecie zdjęcia, to obowiązkowo z pędzlem w dłoni. W niewielkiej pracowni na sztalugach stoi niedawno rozpoczęty autoportret. Staje więc przy nim i zaczyna „malować”. Najpierw markuje ruchy, a potem faktycznie zaczyna nakładać farbę. „Bo się zatracę” – w pewnym momencie przerywa – „i zapomnę o was”. W szerokiej gamie poruszanych w jej obrazach tematów znaleźć można pejzaże, martwą naturę, obrazy sakralne, kopie wielkich dzieł sztuki. Ale najważniejszym tematem są dla artystki portrety. Elżbieta Kalwajtys mówi o sobie, że jest raczej rzemieślnikiem. Dobrym – podkreśla. Nie uważa się za wielkiego artystę. Chociaż z portretami, przynajmniej, to rzeczywiście się wyróżnia. Bo dobrych malarzy jest wielu, ale dobrych portrecistów już mniej. Na ścianach mieszkania dominują właśnie ludzkie twarze i sylwetki. Jest i matka, i nieżyjący już mąż jako młody chłopak. Jak twierdzi, maluje portrety nieco wyidealizowane, co wynika z jej przekonania, że należy wydoby-

wać z ludzi to, co najlepsze. Jednak, i to jest chyba prawdziwa sztuka, pomiędzy jej okiem, ręką i ludzkim modelem zachodzi proces, w którym, nieomal podświadomie, jak podkreśla, jest w stanie wyłowić to co dla danego człowieka jest charakterystyczne, cechę, którą ten skrywa przed światem, albo, która nawet dla niego samego jest ukryta. Jak w przypadku pewnego dostojnika kościelnego, który w kontakcie bezpośrednim był jak „duża człowiek”. A na obrazie, jak się okazało, jakoś tak groźnie patrzy, taki ma niedobry wzrok, trudno to było zmienić. Faktycznie, jak potem ujawniono, nie był dobrym człowiekiem, za jakiego chciał uchodzić. Albo pewien pan, zauważył, że namalowałam mu nieco krzywe usta – wadę prawie nie widoczną na żywo. A podczas malowania ręka oddała to, co zauważało podświadomie oko. Nawet jeśli pani Elżbieta nie traktuje malowania w kategorii artystycznego powołania, a raczej dającego wytchnienie od codzienności hobby, to nie ma wątpliwości co do tego, że w swoich dziełach odkrywa kawałek rzetelnej prawdy o świecie i ludziach. Czyż nie jest to więc prawdziwa sztuka?

Jakimi priorytetami kieruje się w swojej twórczości? Po pierwsze, nie uznaje dzieł oddziaływujących na najgorsze

instynkty. Nigdy też nie namalowałaby portretu osobie, której nie szanuje, niezależnie od tego, ile chciano by za niego zapłacić. Uważa, że sztuka powinna mieć w sobie oddech, prezentować wartości etyczne, moralne i oczywiście estetyczne, bowiem zbyt wiele złych rzeczy dzieje się na świecie, żeby jeszcze poświęcać im miejsce, pomnażać je. W sztuce chodzi o to, żeby wydobywać piękno z otaczającego świata.

W jakich miejscach wieloletnia kustosz wielickiego muzeum czuje się najlepiej? Są takie dwa. Jedno to oczywiście galeria, a drugie – zwyczajna łąka pełna kwiatów i owadów. W codziennym życiu pełna energii, przebojowa, w tych miejscach zatrzymuje się i chłonie, przestrzeń i piękno natury oraz przekaz zawarty w ludzkich dziełach. Z tej kombinacji życiowej energii każącej iść do przodu oraz umiejętności zatrzymania się, doświadczenia zachwytu nad światem i przekazania go w artystycznej formie zrodziło się wiele dokonań, które wpłynęły na obecny kształt Wieliczki. Czasami zdarza się, że jedna osoba ma w sobie moc nadawania nowej formy otaczającej ją rzeczywistości. Elżbieta Kalwajtys do takich osób niewątpliwie należy. CKiT / Katarzyna Adolf



fot. MyszakowskiJedro



„WIEKI ŚREDNIE” - EPOKA INNOWACJI

Termin „wieki ciemne” został użyty po raz pierwszy w XIV w. przez zafascynowanego antykiem humanistę Petrarke na określenie jego własnych czasów, które jawiły mu się jako bezbarwne i prymitywne w porównaniu z idealizowaną starożytnością. Do tej fascynacji antykiem przyczyniło się ówczesne odkrycie i rozpowszechnienie kopii łacińskich i greckich manuskryptów. Wzbudziło to na tyle dużą fascynację starożytnością, iż sama w sobie stała się nie tylko punktem odniesienia, ale i wyznacznikiem jakości. W ten sposób narodziło się tak zwane odrodzenie. Przeżyło ono swój własny renesans w XVIII w. jako oświecenie – czasy, w których naukę, racjonalny ład i grecko-rzymski klasycyzm podniesiono do rangi kryteriów oceny. Filozofowie tej epoki jak Kant, Wolter czy Gibbon wypowiadali się wyjątkowo niepocholebnie o średniowieczu nadając mu szereg negatywnych stereotypów. Czy średniowiecze rzeczywiście nie było czasem chaosu, regresu cywilizacji, a następnie długiego zastoju? Skonfrontujmy najpopularniejsze mity z rzeczywistością.

W istocie upadek Imperium Rzymskiego przyniósł czasy politycznej niestabilności i izolacji. Podróżowanie z jednego krańca kontynentu na drugi nie było już tak proste, a zaludnienie wielkich miast spadło drastycznie. Brak było politycznej centralizacji. Z drugiej strony decentralizacja przyniosła rozkwit małych miast, miasteczek i wsi oraz obniżkę danin podatkowych. Kościół nie tylko nie zniszczył kultury antyku, jak twierdził Gibbon, ale wręcz ją zachował dla przyszłych pokoleń. To w klasztorach kopięci żmudnie przepisywali traktaty Arystotelesa i innych klasyków. Mitem było też przekonanie o zakazanej dla ludu Biblii. Nikt jej przed nikim nie ukrywał. Książki były przedmiotami luksusowymi, rzadkim i z tego powodu były przetrzymywane w klasztorach.

Inny mit upadku medycyny i higieny oraz rzekomo wynikającego z nich krótkiej średniej życia bierze się z uproszczeń i błędnie interpretowanych statystyk. Głównym winowajcą była epidemia czarnej śmierci, jednakże podobne przypadki zdarzały się w Starożytnym Rzymie i zbierały równie obfite żniwo. Dopiero XIX w. medycyna przyniosła znaczącą poprawę. W istocie jednak to średniowiecze wynalazło kwarantanne, a przykościelne szpitale stały się zjawiskiem powszechnym. Nie jest też prawdą jakoby ludzie żyli ok 30 lat. Po prostu wysoka umieralność niemowląt i małych dzieci zaniża statystyki. Wielu ludzi dożywało nawet 80 lat. Podobnie z higieną. Ludzie średniowiecza, podobnie jak starożytni Rzymianie dbali o swoją higienę w zależności od zamożności. Łaźnie publiczne były obecne we wszystkich dużych miastach. Także podgrzewane. Zresztą system centralnego ogrzewania też nie był obcy ówczesnym ludziom. Wystarczy wspomnieć system podpodłogowych kanałów rozprowadzających ciepło z pieców w malborskim zamku.

Tu należałoby wspomnieć jeszcze o wynalazieniu komina, który zapewniał utrzymanie ciepła przy jednoczesnym odprowadzaniu dymu. Zresztą średniowiecze było epoką wynalazków technicznych. Dość powiedzieć, iż pierwszy zegar mechaniczny wynaleziony został już w X w. przez... papieża Sylwestra II, a sztuka nawigacji rozwinęła się dzięki wynalazieniu kompasu przez włoskich marynarzy w XIII w. W tym samym stuleciu Roger Bacon pisze traktat przyrodniczy „Opus Majus” z całym rozdziałem poświęconym optyce. Dzięki niemu już kilkadziesiąt lat później do użytku weszły szlifowane szkła czyli okulary. Potężne młyny wodne i wiatraki były zjawiskami powszechnymi podobnie jak zwodzone mosty. Zresztą młyny były też wykorzystywane w skom-

plikowanych mechanizmach jak np. narzędzia tkackie. W ten sposób powstawały pierwsze manufaktury wyrobów wełnianych w Anglii. Inną dziedziną było rolnictwo. System trójpolowy umożliwił bardziej efektywne wykorzystywanie ziemi podobnie zresztą jak ciężki pług dla konia, który zastąpił wolniejsze woły. W dziedzinie uprawy i hodowli ziół i zbóż przodowały klasztory, które stawały się nieraz przedsiębiorstwami. W wojskowości zaś średniowieczna Europa nie miała sobie równych. Zastosowanie ostróg oraz wysokiego siodła umożliwiło wprowadzenie ciężkiej kawalerii z lancami spełniającej funkcję ówczesnych czołgów. Skuteczność tej techniki potwierdziły zwycięstwa krzyżowców z przeważającą „ale lekką kawalerią” wojsk muzułmańskich w Ziemi Świętej. Tu należy się uwaga. Pokutuje też inny mit; ówczesnej Europy jako swego rodzaju enklawy zacofania i barbarzyństwa. Jak na ironię, to właśnie jedynie w Europie nie było, co by nie mówić o potężeniu chłopstwa zjawiska niewolnictwa. Pozycja społeczna kobiety również była relatywnie najlepsza względem pozostałych cywilizacji. Osobne uwagi należą się sztuce. Muzyka antyku była monofoniczna, to średniowiecze wprowadziło polifonię, a także zapis nutowy. Podobnie w malarstwie dokonał się przełom. W XIII w. zaczęto stosować farby olejne na rozpiętym płótnie. Umożliwiło to wprowadzenie elementów rozmycia, większej precyzji, wreszcie realizmu przedstawień. W średniowieczu powstają też pierwsze uniwersytety; w Bolonii, Paryżu, Pradze i Krakowie.

Niema jednak chyba bardziej czytelnej wizytówki średniowiecza niż gotycka architektura. Tu właśnie uwidacznia się cały paradoks tak zwanych „wieków ciemnych”. Otóż gotyk był genialną innowacją techniczną, która zostawiła daleko w tyle zachowawczą i prostą architekturę antyku. Wynalazek łuku ostrego, sklepień krzyżowo-żebrowych i systemu elementów nośnych czyli łuków oporowych doprowadziły do przełomu. Powstały budowle, najczęściej katedry o nieosiągalnej dotąd wysokości i zarazem lekkości konstrukcji z powierzchniami wielkich okien oraz o ornamentalnej komplikacji. Wraz z nimi rozpowszechnił się wyrób i użycie, znanego od starożytności szkła. Kolorowe szybki łączone łożowanymi ramkami czyli witraże zaczęły wypełniać nie tylko katedralne, ale i zamkowe czy kamienne okna.

Reasumując; średniowiecze przy wszystkich swoich wadach było epoką twórczą i oryginalną. Czy można to samo powiedzieć o Renesansie, czy późniejszym klasycyzmie, które, jak sama nazwa wskazuje, za cel obrały sobie odrodzenie, a więc powielanie wypracowanych przez Greków i Rzymian wzorców? Stanisław Żuławski

XII WIELICKI WIECZÓR KOŁĘD

Już po raz dwunasty Stowarzyszenie Muzyczne - Chór Camerata zaprosiło do wspólnego kolędowania w ramach XII

Wielickiego Wieczoru Kolęd. 14.01. w Sanktuarium Matki Bożej Łaskawej Księżnej Wieliczki wraz z Chórem CAMERA-TA pod dykcją Izabeli Szoty wystąpił Chór „Echo Gorczańskie” z Nowego Targu pod dykcją Piotra Augustyna. CKiT



foto. Chór Camerata



foto. CKiT/Robert Dzióbek

KONCERT KOŁĘD Z YANABANDĄ

Wspólne śpiewanie kolęd to jedna z najpiękniejszych polskich tradycji, bez której trudno wyobrazić sobie dzisiaj Święta Bożego Narodzenia. Każdego roku w okresie świątecznym bliscy spotykają się, by wspólnie kultywować ten

piękny zwyczaj. W Centrum Kultury i Turystyki w Wieliczce 21 stycznia spotkali się sympatycy zespołu YANABANDA. W świątecznej atmosferze wysłuchali i wspólnie zaśpiewali najpiękniejsze polskie kolędy. CKiT



RECITAL HALINY KUNICKIEJ

W sobotę 20 stycznia w Centrum Kultury i Turystyki w Wieliczce gościliśmy damę polskiej estrady – HALINĘ KUNICKĄ. Podczas spotkania autorskiego połączonego z recitalem artystka opowiadała nie tylko o swojej książce zatytułowanej „Świat nie jest taki zły” z 2015 roku, która powstała we współpracy z Kamilą Drecką, ale również o swoich muzycznych fascynacjach oraz życiu na wielkiej scenie. Podczas spotkania widzowie mogli usłyszeć największe przeboje artystki, napisane specjalnie dla niej przez znamienitych autorów, takich jak: Wojciech Młynarski, Agnieszka Osiecka czy Jonasz Kofta. CKiT



fot. CKiT/Anna Knurowska

1918-11.11.2018 - Setna rocznica powrotu Polski na mapy Europy, nad Bałtyk. POLACY STULECIA NIEPODLEGŁOŚCI. WYBITNI I ZASŁUŻENI.



Stanisław Klimczyk (1909-1962) artysta malarz, poeta, żołnierz Armii Krajowej, „Żołnierz Wyklęty”, więzień polityczny. Wspomnienia.

Pragnę utrwalić pamięć o moim wujku i przypomnieć jego trudną, a momentami tragiczną drogę życia.

Stanisław Klimczyk urodził się 18 kwietnia 1909 roku jako syn Jana, sztygara wielickiej kopalni i Józefy z Korków. Uczęszczał do Gimnazjum im. Jana Matejki w Wieliczce, gdzie w 1928 roku zdał maturę. Następnie studiował na Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, które uwieńczyła praca dyplomowa – wykonanie polichromii w starym kościełku w Dziekanowicach. Stanisław Klimczyk był człowiekiem kultury. Bardzo dużo czytał, malował i pisał wiersze. W roku 1933 ukazał się drukiem tomik jego utworów „Twarz bez oblicza”. Poezje również tworzył i drukował w prasie podziemnej w latach okupacji. Pisał też w okresie powojennym. Jako artysta malarz wykonał m.in. płótna dekoracyjne do szopki i Grobu Pańskiego dla Kościoła oo. Reformatów w Wieliczce oraz stacji Drogi Krzyżowej w Biskupicach. Malowane obrazy są głównie małych rozmiarów. To pejzaże, sceny rodzajowe, portrety wykonane farbami olejnymi i akwarele. Nie opracował

catalogu swoich prac. Nie miał żadnej wystawy. W okresie wojny i powojennym zorganizowanie jej było niemożliwe.

Działalność konspiracyjna Stanisława Klimczyka komendanta placówki Armii Krajowej w Wieliczce

Jego dojrzały okres życia został wpisany w zły czas historii. To lata drugiej wojny światowej i okres powojenny. Kiedy w Wieliczce i jej okolicach zaczyna rozwijać się antyniemiecka działalność konspiracyjna, Stanisław Klimczyk wraz z kolegami z gimnazjum wstąpił w szeregi walczących, przyjmując pseudonim „Giermek”.

Od sierpnia 1941 roku formuje się w Wieliczce Związek Walki Zbrojnej (ZWZ) w sile jednej kompanii, „Giermek” zostaje jego dowódcą. Kiedy ZWZ został przemianowany w Armię Krajową (1942r.), w Wieliczce powstał batalion „Mrówka”, składający się z czterech kompanii. Dowódcą kompanii stacjonującej na terenie



fot. Archiwum rodzinne

Wieliczki był „Giermek”. Oddziały te przeprowadziły szereg akcji przeciw Niemcom, uniemożliwiały ściąganie kontyngentów od rolników, prowadziły sabotaż, likwidowały zdrajców i kolaborantów, uczestniczyły w zamachu na gubernatora Hansa Franka w nocy z 29/30 stycznia 1944 roku.

Stanisław Klimczyk w konspiracji zajmował się głównie propagandą antyhitlerowską: „... jako oficer ZWZ – AK był odpowiedzialny za sprawy informacyjno – propagandowe we wszystkich placówkach rejonu wielickiego”. Redagował i kolportował na terenie miasta i okolicy ulotki i gazety, które informowały o ważnych wydarzeniach politycznych, aktualnej sytuacji na frontach, zagrzewały rodaków do walki z okupantem.

W latach 1940-1941 współpracował z wydawcami tajnej gazety „Wiadomości Tygodniowe”, drukowanej w Przebieczanach. „Stanisław Klimczyk, posiadając talent twórczy, przyczynił się do wzbogacenia treści biuletynów”.

Przez krótki czas pełnił funkcję komendanta placówki Wieliczka – Miasto kryptonim „Lena”. Od wiosny 1943 roku był poszukiwany przez gestapo. Oficjalnie legitymował się fałszywą kenkartą wydaną nielegalnie w gminie Koźmice Wielkie.

W trudnym okresie wojny, 22 kwietnia 1943 roku poślubił Stanisławę Wajdę. Ślub był konspiracyjny, udzielił go proboszcz parafii św. Klemensa – Józef Śliwa.

W 1944 roku Stanisław Klimczyk współpracował z redakcją dwutygodnika „Na Placówce”, wydawanego przez księdza Franciszka Piwowskiego w Bodzanowie. Była to druga tajna gazeta wydawana w rejonie Wieliczki w okresie okupacji hitlerowskiej.

Z rozkazu komendanta obwodu Kraków – Powiat rozpracował oddziały Russkaja Oswoboditielnaja Armija (ROA) dowodzone przez Andrzeja Własowa.

Brał udział w organizowaniu przetrzutu lotników angielskich przekazywanych ze Skawiny do Wieliczki.

Po wojnie był działaczem poakowskiej organizacji WiN (Wolność i Niezawisłość). Wchodził w skład ścisłego kie-

rownictwa Rejonu Kraków, w którym pełnił obowiązki szefa Informacji i Propagandy. Używał pseudonimu „Stanisław”. Równocześnie wraz z żoną prowadził sklepik spożywczy przy ulicy Lednica Dolna 40 (obecnie Lednicka). W tym sklepiku został aresztowany przez UB 26 października 1946 roku i uwięziony na Montelupich. Za pracę konspiracyjną w Armii Krajowej został skazany na 8 lat ciężkiego więzienia we Wronkach koło Poznania. Posiedział 5 lat, w tym 4 w celi jednoosobowej. Po zwolnieniu z więzienia (amnestia) pozbawiono go możliwości pracy. Bezpieka nie zapomniała o nim i przez dłuższy czas „odwiedzała” jego dom. Żył z pracy dorywczej jako malarz pokojowy.



Ci, którzy przeżyli lata ciężkiego więzienia: w Rawiczu, Wronkach koło Poznania, Inowrocławiu, Strzelcach Opolskich w 1989r. zrzeszyli się w Krakowskim Oddziale Więźniów Politycznych Okresu Stalinowskiego. Mój wujek tego momentu nie doczekał. Zmarł nagle na wylew krwi do mózgu 27 września 1962 roku, mając 53 lata. Pochowany został na cmentarzu komunalnym w Wieliczce (kwatery III). Takie były losy Stanisława Klimczyka, Polaka, patrioty, który czynem zaświadczyl swą miłość do ojczyzny. Informacje o Stanisławie Klimczyku

znajdują się w wielickim oddziale IPN Kr.017/6, tu między innymi zapis, że w 1957 był jednym z organizatorów ZBOWID-u w Wieliczce, zaprojektował sztandar tej organizacji. Ponieważ projekt zawierał wizerunek Matki Boskiej, w Warszawie nie przyjęto go. Uroczystość wręczenia sztandaru odbyła się 17 listopada 1957 roku, podczas której Stanisław Klimczyk recytował swoje utwory. W uroczystości uczestniczył jego kolega z wielickiego gimnazjum, Andrzej Burda – ówczesny prokurator generalny.

Danuta Kostuch autorka biografii Stanisława Klimczyka. Cenne informacje dotyczące konspiracyjnej działalności Stanisława Klimczyka przekazał mi Kazimierz Guzikowski, autor książki „Armia Krajowa na terenie powiatu wielickiego”.

Pomnik Pamięci Żołnierzy Walki Zbrojnej Armii Krajowej z Placówki „Sosna Las”

„Umarłych wieczność dotąd trwa, dokąd pamięcią się im płaci” - W. Szymborska, „Rehabilitacja”

„Żołnierze wyklęci, Niezłomni, bohaterzy niepodległościowego, antykomunistycznego podziemia, nie zostali wymazani z pamięci. 2 maja 2013 r., w dniu święta Flagi Rzeczypospolitej, nastąpiło uroczyste odsłonięcie Pomnika Pamięci Żołnierzy ZWZ – AK z Placówki „Sosna – Las”. Jednym z inicjatorów budowy pomnika był doc. dr Piotr Kurek, który oddał prywatną działkę pod jego budowę, chcąc upamiętnić swojego ojca kpt. Józefa Kurka (1913-1937), żołnierza AK, urodzonego w Koźmicach Wielkich.

Na pomniku znajduje się krzyż Armii Krajowej – Polska Walcząca. Obelisk wieńczy Orzeł Biały – symbol Państwa Polskiego. Tablice wmontowane w obelisk upamiętniają nazwiska żołnierzy AK. Wszyscy działali na terenie gminy Wieliczka. Byli absolwentami przedwojennego wielickiego Gimnazjum im. Jana Matejki. Są to: Franciszek Gołda (1936), Władysław Wołek (1928), Stanisław Klimczyk (1928), Ludwik Kubicki (1930), Franciszek Lembas (1926), Stanisław Poznański (1932), Antoni Batko (1931).

Danuta Kostuch



CHARYTATYWNY BAL GOSPODYŃ

Zorro, Janosik, a także trzej Muszkietierowie i legendarny Winnetou byli gośćmi szóstego już balu... na którym bawiły się gospodynie z gminy Wieliczka. W tym roku bal zorganizowany przez Centrum Kultury i Turystyki w Wieliczce odbył się 27 stycznia w świetlicy środowiskowej w Sygneczowie. To właśnie filmowi bohaterowie byli motywem przewodnim corocznej zabawy. Gospodynie z 19 kół działających w naszym regionie, po raz kolejny udowodniły, że nie brakuje im pasji, zaangażowania, poczucia humoru oraz kreatyw-

ności w stworzeniu strojów na bal. To spotkanie to nie tylko podsumowanie wszystkich ubiegłorocznych projektów, ale również wejście tanecznym krokiem w kolejny rok pełen wyzwań. Sobotniej zabawie towarzyszyła zbiórka funduszy dla Adasia Dobrowolskiego z Czarnochowic, chłopiec potrzebujący naszej pomocy. Ma zaplanowaną operację w USA, do połowy marca trzeba zebrać środki, każde spotkanie jest dobrą okazją do niesienia pomocy. Dziękujemy wszystkim paniom za okazane po raz kolejny wielkie serca. CKiT





fot. CKIT/Robert Dzióbek



KONCERT UCZNIÓW

Stało się już tradycją, iż dwa razy w roku zapraszamy na koncert naszych uczniów, którzy na co dzień szkolą swoje umiejętności w Centrum Kultury i Turystyki w Wieliczce pod okiem instruktorów: Grażyny Kwiatkowskiej i Tomasa Łataka. 24 stycznia mieliśmy okazję posłuchać najpiękniejszych kolęd, pastorałek, jak i utworów z muzyki popularnej, które młodzi muzycy ćwiczyli podczas pierwszego semestru. CKiT



fot. CKiT/Robert Dzióbek

JASEŁKA 2017/2018 – WYSTĘPY DZIECI ZE SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 3 W WIELICZCE

Dzień Babci i Dziadka to szczególne i wyjątkowe święto. Właśnie w tym dniu możemy wyrazić naszą wdzięczność za trud, miłość, pomoc, oddanie oraz za wszystko to, co otrzymujemy od naszych kochanych babć i dziadków. Nasza grupa „O” przygotowała z tej okazji cudowny występ artystyczny, którym zachwyciła widownię aż trzy razy!

Dnia 22 stycznia przybyli do naszego przedszkola pierwsi zaproszeni goście, aby zobaczyć przygotowane przez dzieci i nauczycieli Jasełka. W uroczystości brali udział dziadkowie, babcie, rodzice oraz dyrekcja szkoły.

„Boże Narodzenie przyniosło ludziom zbawienie” – tymi słowami dzieci z grupy „O” rozpoczęły swój występ. Historia Bożej Dzieciny zawsze porusza ludzkie serca. Również i tym razem nie udało się ukryć wzruszenia. Serca dziadków i babć rozpieęła dumą a w oku zakręciła się nie jedna łza. Cały występ publiczność nagrodziła gromkimi brawami. Na zakończenie nasi wyjątkowi goście otrzymali od wnuków własnoręcznie wykonane prezenty i zostali zapro-

szeni na słodki poczęstunek.

To jednak nie koniec przygody z aktorstwem. Dnia 25 stycznia nasze przedszkolaki wystąpiły po raz drugi. Tym razem na widowni zasiedli przedszkolaki oraz uczniowie młodszych klas. Publiczność z wielkim zaciekawieniem oglądała cały występ i nagrodziła aktorów niekończącymi się owacjami.

Swoją obecnością zaszczytyli nas również dzieci z wychowawcami innych przedszkoli w Wieliczce: Przedszkola nr 3 oraz Przedszkola nr 5. Dnia 26 stycznia grupa „O” z wypiekami na twarzy po raz ostatni zaprezentowała część artystyczną i swoim pięknym występem już po raz trzeci podbiła serca publiczności.

Z całą pewnością możemy powiedzieć, że nasi „mali” Zerówkowicze zasługują na miano wielkich aktorów. Podczas występów było widać ich zaangażowanie, szczerą i trud. Występy przepełnione były miłością i pasją co gwarantowało niesamowite emocje zarówno na scenie jak i na widowni. Wspólnie spędzone chwile na długo pozostaną w naszej pamięci a radość, która w tych dniach wypełniła korytarz naszej szkoły, oraz atmosfera wzajemnej życzliwości, dobroci i serdeczności niech zostaną w nas jak najdłużej. Wychowawcy grupy: Dominika Dymanus-Marcinek, Barbara Wójcik /SP nr 3/



WSPÓLNE KOLĘDOWANIE W GORZKOWIE

„Przy muzyce czas szybko płynie”. O prawdziwości tego twierdzenia przekonali się wszyscy uczestnicy VIII Wspólnego Kolędowania w Szkole Podstawowej w Gorzkowie, a wśród nich zaproszeni goście: Zastępca Burmistrza Miasta i Gminy Wieliczka ds. Społecznych Rafał Ślęczka, Dyrektor Wydziału Kultury, Sportu, Turystyki i Komunikacji Społecznej Miasta i Gminy Wieliczka Magdalena Golonka oraz ksiądz proboszcz parafii Gorzków Stanisław Kaliszta.

W uroczyste niedzielne popołudnie 21 stycznia 2018 roku sala gimnastyczna zupełnie zmieniła swój charakter. Barwne dekoracje pomogły wrócić do klimatu świąt Bożego Narodze-

nia i przyjąć płynące z jasełek przesłanie. Wśród dzieci występujących w tym świątecznym przedstawieniu oraz rozśpiewanych „żywych sreberkach” z oddziałów przedszkolnych widzowie mogli podziwiać swoje dzieci, wnuki lub sąsiadów, a jak wiadomo, najchętniej ogląda się znanych aktorów i piosenkarzy.

Kunsztem artystycznym zachwycili muzycy z Kapeli Mietniowskiej oraz chóru Angelicus, nagrodzeni przez publiczność gromkimi brawami. Gorące przyjęcie zgotowano również druhom OSP Gorzków, którzy z wielkim entuzjazmem i energią zaprezentowali wiązanek kolęd i pastorałek. Ogromną przyjemność sprawiło wszystkim uczestni-



kom spotkania wspólne wykonanie kolęd i pastorałek. Dało to sposobność do zaśpiewania zarówno pieśni, które cieszą się nieślabnącą od lat popularnością, jak również tych, których teksty i melodie są obecnie mniej znane. O podniebienia zgromadzonych kolędników zadbały niezastąpione członkinie Koła Przyjaciół Gorzkowa. Z rozkoszą degustowaliśmy tradycyjne smakołyki, odzyskując nadwątlone śpiewaniem siły.

Wspólnemu kolędowaniu towarzyszyła zbiórka funduszy na działalność sekcji wolontariatu Samorządu Uczniowskiego naszej szkoły.

Następne wspólne kolędowanie za rok, a my już nie możemy się doczekać! Beata Czerwińska





JASEŁKA W JANOWICACH

Tradycyjnie już, w mroźny styczniowy wieczór, spotkaliśmy się na opłatku w Janowicach. Po mszy św. korowód kolędników ze śpiewem kolęd udał się do świetlicy środowiskowej. A tu czekała niespodzianka. Amatorska grupa teatralna składająca się z mieszkańców w różnym wieku, począwszy od paromiesięcznego Kacperka w roli dzieciątka, aniołków i dziewcząt ze scholi działającej przy kościele parafialnym, poprzez młodzież i dorosłych, a kończąc na seniorach (pradziadek Leszek i prababcia Zosia), wystawiła Jasełka pt. „A my do Betlejem”. Oglądali-

śmy sceny poważne, ale było też show w wykonaniu Heroda, Diabła i Śmierci. Żywym odbiorem cieszyła się również polemika Żyda z Chłopem. Aktorzy dali z siebie wszystko. Na koniec grupa muzyków zagrała tradycyjne kolędy. Największy sukces to wielokoleniowa współpraca, która zaowocowała ciekawym widowiskiem, podczas którego aktorzy i widzowie świetnie się bawili.

Po złożeniu sobie życzeń wszyscy zasiedli przy kawie i ciastku przygotowanym przez Koło Gospodyń. Biesiada zakończyła się po północy. *Maria Woźniak*



ADAŚ - TERAZ ALBO NIGDY

W poprzednim numerze przybliżyliśmy wam postać Adasia Dobrowolskiego - chłopca, którego przyszłość zależy od jednej operacji. Aby marzenie chłopca o sprawności się spełniło potrzebna jest kosztowna operacja. Adaś cierpi na kurczowe porażenie kończyn dolnych, związane najprawdopodobniej z bardzo rzadką chorobą genetyczną.

Teraz albo nigdy - warty blisko 250 tysięcy wyjazd do Stanów Zjednoczony to jedyna szansa na to, aby Adaś mógł chodzić.

Determinacja mamy Justyny i marzenia Adasia o byciu takim jak inne dzieci poruszyła nie tylko wieliczian. W ostatni weekend stycznia zorganizowano Charytatywny Bal Kół Gospodyń Wiejskich, z którego cały dochód zasilili konto zbiórki. Adasia wspierać będą wielkie siatkarki podczas meczu ligowego, który odbędzie się 4 lutego w „Solnym Mieście”. Zbiórka na rzecz chłopca przeprowadzona będzie również w ramach V Królewskiego Balu oraz w trak-

cie Familijnych Niedzieli organizowanych w lutym przez Centrum Kultury i Turystyki w Wieliczce. Każdego, kto chciałby wesprzeć Adasia, zachęcamy

do pomocy i wpłaty na konto fundacji oraz śledzenia zmagani chłopca na Facebooku: Moja droga do samodzielności Adaś Dobrowolski. CKiT



foto: MyszowskiJedo

Moje posty możesz śledzić na facebooku

facebook

Moja droga do samodzielności
Adaś Dobrowolski



Przekazując 1%
pomożesz Adasiowi
w spełnieniu Marzeń

1%

Fundacja Pomóc Więcej
ul. Modrzewiowa 20
41-200 Sosnowiec

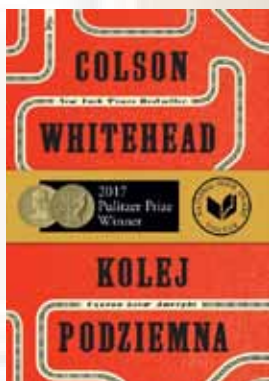
14 1750 0012 0000 0000 2194 9302
tytuł wpłaty: Adam Dobrowolski

KRS: 0000389968

PayPal: pomocwiecej@interia.pl

Bardzo prosimy o podanie tytułu / celu przy wpłacie PayPal - Adam Dobrowolski

NOWOŚCI WYDAWNICZE Z WIELICKIEJ KSIĘGARNI



Colson Whitehead
Kolej podziemna. Czarna krew Ameryki

Autor odśladania przed czytelnikami tajniki systemu przerzutowo-ratunkowego dla zbiegłych niewolników, odtwarzając jego konstrukcję i szlaki ucieczkowe. Ale w jego powieści ten majstersztyk, pozwalający czarnoskóрым zbiegom odnaleźć wolność na północy, zyskuje także metaforyczny wymiar. Cora, która jest niewolnicą na plantacji bawełny w stanie Georgia niczym mityczny Odyseusz lub Swiftowski Guliwer przemierza kolejne stany Ameryki, z których każdy przeraża i zadziwia ją bardziej niż poprzedni. Poszukuje bezpiecznej przyszłości, ale też rozprawia się z przeszłością, która wciąż jest dla niej więzieniem. Jedną z najważniejszych książek o Ameryce jaką kiedykolwiek napisano.



Chloe Mayer
Chłopiec ze śniegu

Spokojna wieś w Anglii. Rok 1944. Wojna choć odległa, zdaje się osaczać bohaterów ze wszystkich stron. Ojciec dziewięcioletniego Daniela walczy na froncie, a chłopiec pozostaje pod opieką chłodnej emocjonalnie matki. Ich życie zbacza z utartego szlaku, gdy poznają pracującego na pobliskiej farmie niemieckiego jeńca wojennego. Annabel dostrzega w Hansie promyk nadziei, natomiast w oczach wrażliwego dziecka potężny drwal jawi się jako zaczarowany książę z baśni. Chłopiec z trudem odróżnia fantazje od rzeczywistości i kłamstwo od prawdy, coraz bardziej pograżając się we własnym świecie. Niepostrzeżenie wciąga w swoją grę także dorosłych. Powieść jawi się jako oryginalna, niepokojąca i wzruszająca.



Magdalena Knedler
Nie całkiem białe Boże Narodzenie

Zagubiony w lesie pensjonat Mścigniew tuż przed Świątami Bożego Narodzenia zapelnia się z pozoru zwyczajnymi gośćmi, z których każdy ma niebagatelne powody, by spędzić ten czas właśnie tam. Kiedy więc pewnego dnia Olga Mierzwińska o poranku odkrywa trupa w wannie, nikt nie jest zadowolony, a najmniej właściciel, który staje na głowie, by zatrzymać gości w pensjonacie. Jednak kiedy ta sama dziewczyna znajduje podczas spaceru kolejne zwłoki, sytuacja staje się poważna. Do akcji wkracza detektyw Romanowski - amator krówek i ekstrawagancki krawatów. Magdalena Knedler potwierdza, że potrafi operować nie tylko klasyką kryminału, ale również swobodnie wykracza poza jej ramy.

Maciej Lisak

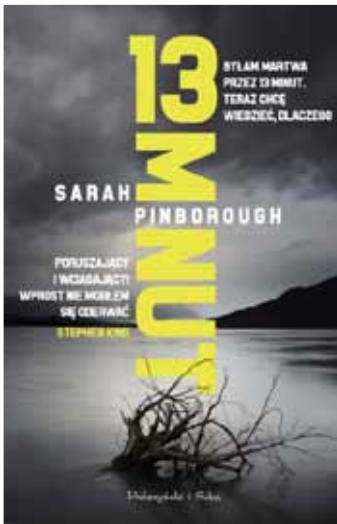
FAMILIJNE NIEDZIELE:

„Nie ma jak w domu” i „Pan Twardowski”

W styczniowe niedziele najmłodszy wieleczyński spotkali się w Centrum Kultury i Turystyki w Wieliczce oraz w świetlicy środowiskowej w Kokotowie na spektaklach teatralnym w ramach projektu FAMILIJNA NIEDZIELA. Śledzenie przygód głównych bohaterów, wspól-

na zabawa i dużo uśmiechu to już stałe elementy niedzielnych spotkań. Już teraz gorąco zapraszamy na lutowe spektakle teatralne w: salce przy kościele w Pawlikowicach, świetlicy środowiskowej w Sygnejczowie oraz w Centrum Kultury i Turystyki w Wieliczce. CKiT





Recenzja książki „13 minut” Sarah Pinborough, tłum. Maciejka Mazan, wyd. Prószyński i S-ka, data premiery: 16 stycznia 2018 r.

Sarah Pinborough proponuje nam nie tylko zręcznie napisany thriller psychologiczny. To przede wszystkim książka o pewnej wiekowej poczekalni. Bohaterkami są dziewczęta, które przestały być dziećmi, ale nie są jeszcze dorosłymi. Z tego pierwszego okresu mają jeszcze to, że zamiast rozumieć przebieg zdarzeń i znaczenie relacji z innymi, przede wszystkim je przeżywają. Emocje dominują nad rozumem i to one doprowadzają do serii nieszcześliwych wypadków. Z drugiej strony portretowane dziewczęta chcą czuć się dorosłe i potrafią w bardzo wyrafinowany sposób budować statusy osób pewnych swojej wartości. Wszystko to ma bardzo niestabilny fundament. I prowadzi do wielu gorzkich rozczarowań. Ale także do zbrodni – tej, która właściwie się nie wydarzyła, ale miała się wydarzyć. Szesnastoletnia Natasha przez trzynaście minut była martwa i tylko przypadek spowodował, że została uratowana, wracając do życia pośród udręki wspomnień czasu przyszłego. Nie wiemy jednak, dlaczego jej zimne ciało płynęło rzeką. Kto był za to odpowiedzialny i jak alternatywnie miały potoczyć się wydarzenia. Czy cudem uratowana Tasha, która zyskuje tym samym status szkolnej gwiazdy, jest rzeczywiście ofiarą spisku? Czy ci, którzy spiskują, faktycznie zdają sobie sprawę z tego, co robią? Kto i jak panuje tu nad opisanym chaosem oraz mnożącymi się tajemnicami? „13 minut” jest formalnie świetnie skreślonym thrillerem. Takim, przy którego lekturze każdy czytający zostanie wyprowadzony na manowce. Ale nie tylko o zagadki tutaj chodzi. Chyba bardziej o to, co przedstawiane jest z kilku perspektyw. O okrucieństwo nastolatków, dla których dopuszczalne są wszelkie środki, by osiągnąć cel. Być popularną, lubianą, podziwaną i szanowaną.

Wkraczamy w orbitę wzajemnych wpływów pięciu dziewczyn. Wspomniana już Natasha jest osobą, wokół której zawsze koncentru-

Z GÓRNEJ PÓŁKI



je się uwaga. Po tym, jak o mało nie umarła, jest jej jeszcze więcej. A do tego dość specyficzny stosunek mają Hayley i Jenny, najlepsze przyjaciółki Natashy, a może przede wszystkim jej gwardia przyboczna, która z zazdrością i niepokojem spogląda na tę najważniejszą w grupie. Dużo ciekawsza jest jednak postać Rebekki. To wokół niej ogniskuje się najważniejsza intryga, ale istotność tej postaci polega też na tym, że poddana zostanie licznym próbom i ostatecznie stanie się wyjątkowo ciekawą bohaterką dynamiczną. Zmiany w sposobie postrzegania rzeczywistości idą u Rebekki w parze z uważnością obserwacji swoich koleżanek. Becca przywiązała się do Hannah, takiej dziewczyny bez właściwości. Nijakiej i pomijanej, ale uczciwej i gotowej poświęcić wiele w imię przyjaźni. Może tyle samo, ile kiedyś poświęciła Becca, będąc blisko Natashy i poznając świat dzięki relacjom z przyjaciółką. To było kiedyś. Dzisiaj ta najlepsza, uwielbiana i kochana przed laty, tworzy nowy krąg znajomości. Ten krąg okazuje się iluzoryczny. Hayley i Jenny łączy pewna tajemnica. Natasha nie może przypomnieć sobie wydarzeń związanych bezpośrednio z tym, jak znalazła się w lodowatej rzece. Jej najlepsze przyjaciółki mają mroczny sekret. Jakie naprawdę są relacje między nastolatkami?

Sarah Pinborough interesująco portretuje środowisko dojrzewających brytyjskich dziewcząt z prowincji. Wszystkie one zaangażowane są w zajęcia teatralne i mają wystawić – symboliczne w odczytaniu powieści – „Czarownice z Salem”. Wokół prób koncentruje się ta specyficzna niepewność tego, kim dla siebie są, i wątpliwość co do tego, jakie role naprawdę odgrywają. Rebecca jest zaskoczona tym, że jej dawna przyjaciółka próbuje wskrzesić dawne relacje. Ta bliskość ma w sobie coś niebezpiecznego, ale Becca angażuje się w nią. Oto bowiem świat wartości ulega przededefiniowaniu i pojawia się szansa na to, by było jak kiedyś. To odbywa się czyjś kosztem. Młode aktorki odgrywają przez sobą dramatyczne role i postępują w taki sposób, że żadna nie może już przewidzieć tego, co powie lub zrobi koleżanka z teatralnej sceny. Becca i Natasha mają jeszcze dodatkowy kod porozumiewania się. To szachy, których partie, rozgrywane na odległość, pokazują pewien sposób uważności w obserwacji rzeczywistości, a także umiejętność planowania własnych działań. Rebecca pogrzeży się w chaosie, kiedy jej status przyjaciółki zacznie ulegać zmianie. Natasha

od początku przejawiać będzie specyficzny egocentryzm, a jej działania zmieniają bardzo wiele w postrzeganiu rzeczywistości przez Rebekkę. Tyle że nie będzie chodziło tylko o zmiany. Ktoś znajdzie się w niebezpieczeństwie. Prawdopodobnie śmiertelnym.

„13 minut” to historia o tym, jak hermetyczne mogą być relacje rówieśnicze, które pod wpływem okoliczności stają się toksyczne i nikt z zewnątrz nie ma do nich dostępu. Dorosli w tej powieści żyją jakby w innym świecie. Są zdystansowani wobec problemów córek – na własne życzenie albo dzięki wpływom dziewcząt. Okazuje się, że każdy problem może urosnąć do rangi tragedii, albowiem nikt z zewnątrz nie jest w stanie zasugerować nastolatkom, co i w jaki sposób wyolbrzymiają. Za tym wszystkim idzie burza emocji. Także tych najmroczniejszych. Sarah Pinborough opowiada o tym, jak szybko przywiązanie w świecie nastolatków ery Instagrama i Twittera może zamienić się w pożerającą od wewnątrz nienawiść. Pinborough stawia na kontrasty i nie niuansuje emocji. Świetnie pokazuje, w jakie skrajności wpadają nastolatki, jak łatwo zmienić ich punkt widzenia. Poziom i struktura manipulacji demaskowanej z czasem przez autorkę jest przerażającą wizją tego, kim stają się dla siebie młodzi ludzie izolujący się w swych problemach we własnym środowisku. Pisarka portretuje tylko dziewczęcą strukturę porządkowania znajomości, ich zawierania i kontestowania. W tym dziewczęcym świecie pojawia się wiele złudzeń, duża doza frustracji i ta wieczna niepewność tego, kim się jest w relacjach z innymi.

„13 minut” to opowieść o determinacji i bezradności. O tym, że w dużej mierze młodzi ludzie boją się siebie dużo bardziej niż wzajemnie fascynują. To mroczna narracja o konfabulacjach, różnego rodzaju poniżeniach i rozczarowaniach. Także o wyjątkowo perfidnej intrydze. Autorka świetnie różnicuje życiorysy dziewcząt, by pokazać, na jakie pułapki i w jakich sytuacjach są narażone. Przede wszystkim jednak dynamizuje akcję różnorodną narracją. Czyta się to z zapartym tchem, potem z przerażeniem i ze świadomością, że oto tuż obok, w być może nieprzyszającym do nas świecie, młodzi ludzie tworzą sobie piekło i nie mogą się z niego wydobyć sami, nie umiając poprosić o pomoc ludzi, którzy mogliby pomóc. *Jarosław Czechowicz*





MAMMA MIA!

Porady, jak przetrwać, będąc mamą na „pełnym etacie”, z tysiącem obowiązków na głowie; jak być dobrym rodzicem i mądrze wychować dziecko, wizyty specjalistów, wymiana doświadczeń, a do tego wspólne zabawy z maluchami oraz inspirujące rozmowy przy kawie i słodkościach. Zapraszamy do udziału w projekcie MAMMA MIA, który od marca powraca do Centrum Kultury i Turystyki w Wieliczce.

MAMMA MIA to bezpłatne spotkania dla młodych mam wraz z ich pociechami, a także dla tych, które z macierzyństwem zmierzają się w niedługim czasie. Będziemy rozmawiać o pełnej wyzwań roli mamy, a także o zdrowiu, urodzie, karierze, naszych pasjach. Zapewniamy wsparcie i zastrzyk dobrej energii; wspólnie spróbujemy znaleźć twórcze sposoby na wykorzystanie własnych talentów, bo przecież mamy muszą trzymać się razem!

NOWY ROK I NOWY SEZON TURYSTYCZNY



W tym roku Oddział Miejski PTTK im. Franka Kasprzyckiego w Wieliczce zaczyna sezon z przytupem. A dokładnie z końskim przytupem, bo już 10 lutego członkowie Oddziału udadzą się na wspólny kulig, połączony ze spacerem po Dolinie Kościeliskiej. A wszystko to w pięknej zimowej scenerii. Dwa tygodnie później wszyscy chętni udadzą się w Beskid Wyspowy, aby, wzorem trwającej właśnie Narodowej Zimowej Wyprawy na K2, poczuć zimowe warunki i zdobyć zimą Luboń Wielki (1022 m n.p.m.). Tradycyjnie, jak co roku, w ramach kolejnej wycieczki będziemy uczestniczyć w uroczystościach Niedzieli Palmowej. Przed nami także oficjalne rozpoczęcie sezonu turystycznego na Prehybie – wspólnie z innymi małopolskimi oddziałami PTTK. Oprócz tego, na początku marca, wszyscy chętni będą mogli odwiedzić Pszczynę, aby zobaczyć tamtejsze Muzeum Zamkowe. Natomiast miłośnicy złotego trunku – oczywiście bezalkoholowego – będą mogli na żywo zobaczyć jak jest warzony, a nawet go spróbować.

Na członków PTTK oraz wszystkich miłośników wycieczek górskich czeka w tym roku mnóstwo interesujących i zajmujących wycieczek. Poczynając od Hali Boraczej i zachodu słońca na Potrójnej, poprzez wakacyjne odwiedzenie Tatr Polskich i Słowackich. Wybierzemy się na Trzydniowiński Wierch, Sławkowski Szczyt, Bystrą Ławkę oraz urokliwe późnym latem i wczesną jesienią Czerwone Wierchy. Oddział planuje również odwiedzenie po raz trzeci Sudetów, co w tym roku zostanie dofinansowane przez Powiat Wielicki w ramach dotacji przyznanej na realizację zadania pt. „Sudety – historia i przyroda – aktywny”. Sezon zostanie oficjalnie zakończony pod koniec września, jednakże tradycyjnie nie będzie to jeszcze oznaczać końca wycieczek w tym roku. Już w październiku planowana jest wycieczka do Przemyśla – w ramach obchodów 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości. Natomiast w listopadzie planujemy odwiedzić Warszawę. Ponadto jeszcze w październiku czeka nas, współorganizowany przez Oddział Miejski PTTK w Wieliczce, Gminę Wieliczka oraz Centrum Kultury i Turystyki w Wieliczce, kolejny, już szósty, nocny marszobiegnie na orientację.

Rok 2018 jest szczególny, gdyż w całym kraju będziemy obchodzić setną rocznicę odzyskania niepodległości przez Pol-

skę. W związku z tym Oddział Miejski PTTK w Wieliczce również planuje się dołączyć do tych wydarzeń, na swój unikalny sposób. Zarząd Oddziału zaproponował w naszym Kalendarzu cztery wycieczki pod wspólnym mianem: „Na szlakach niepodległości”. Pozwolą one dzieciom, młodzieży młodszej oraz tej „trochę starszej”, na zapoznanie się z historią tego jakże istotnego i radosnego punktu na osi czasu naszego kraju. W związku z tym udamy się na Pogórze Rożnowskie, Ciężkowickie, do już wcześniej wspomnianego Przemyśla oraz w okolicy Przetęczy E. Rydza Śmigłego, gdzie, na własne oczy, zobaczymy rejon, w których prowadzone były walki w ramach I Wojny Światowej oraz ówczesne twierdze obronne. W związku z tym przedsięwzięciem, również ubiegaliśmy się o dotację zadania w ramach otwartego konkursu Powiatu Wielickiego na realizację zadań publicznych w 2018 roku pt. „Upamiętnienie 100-letniej rocznicy odzyskania niepodległości”. Nasz wniosek i w tym przypadku został rozpatrzony pozytywnie.

Na koniec chcieliśmy podziękować wszystkim, którzy nas wspierali w poprzednim sezonie turystycznym i serdecznie zaprosić na nowy, jakże obfity w zaplanowane wydarzenia i wycieczki, sezon turystyczny 2018. Zarząd O.M. PTTK w Wieliczce



de lege artis

PORADY PRAWNE

SEZON NA URLOP – CO NALEŻY WIEDZIEĆ

Urlop to ulubiony czas w życiu każdego pracownika. Każdy z nas czeka na urlop wypoczynkowy. Jest kilka podstawowych informacji, które należy wiedzieć aby spokojnie przeżyć urlop. Podstawą do uzyskania wiedzy na temat praw związanych z urloпами jest kodeks pracy. Ustawa ta stanowi, iż każdy pracownik ma prawo do wypoczynku, który zapewniają przepisy o czasie pracy, dniach wolnych od pracy oraz o urloпах wypoczynkowych.

Pracodawca ma obowiązek poinformować pracownika na piśmie o ilości przysługujących mu dni urlopu wypoczynkowego. Co ważne pracodawca nie może dokonać wypowiedzenia umowy o pracę w czasie, gdy pracownik przebywa na urlopie. Przepisy prawa pracy stanowią, iż pracownikowi przysługuje prawo do corocznego, nieprzerwanego, płatnego urlopu wypoczynkowego i pracownik nie może zrzec się prawa do urlopu. Oznacza to, że urlop co do zasady powinien być nieprzerwany. Jednak w praktyce zasadą jest, iż posiadamy urlopy podzielone na kilka części w ciągu roku.

Pracownik podejmujący pracę po raz pierwszy, w roku kalendarzowym, w którym podjął pracę, uzyskuje prawo do urlopu z upływem każdego miesiąca pracy, w wymiarze 1/12 wymiaru urlopu przysługującego mu po przepracowaniu roku. Podstawowy wymiar urlopu wypoczynkowego wynosi: 20 dni – jeżeli pracownik jest zatrudniony krócej niż 10 lat oraz 26 dni – jeżeli pracownik jest zatrudniony co najmniej 10 lat.

Wymiar urlopu dla pracownika zatrudnionego w niepełnym wymiarze czasu pracy ustala się proporcjonalnie do wymiaru czasu pracy tego pracownika, a niepełny dzień urlopu zaokrągla się w górę do pełnego dnia.

Urlopu udziela się w dni, które są dla pracownika dniami pracy, zgodnie z obowiązującym go rozkładem czasu pracy, w wymiarze godzinowym, odpowiadającym dobowemu wymiarowi czasu pracy pracownika w danym dniu. Przy udzieleniu urlopu jeden dzień urlopu odpowiada 8 godzinom pracy.

Co ważne do okresu pracy, od którego zależy wymiar urlopu, wlicza się z tytułu ukończenia: 1) zasadniczej lub innej równorzędnej szkoły zawodowej – przewidziany programem nauczania czas trwania nauki, nie więcej jednak niż 3 lata, 2) średniej szkoły zawodowej – przewidziany programem nauczania czas trwania nauki, nie więcej jednak niż 5 lat, 3) średniej szkoły zawodowej dla absolwentów zasadniczych (równorzędnych) szkół zawodowych – 5 lat, 4) średniej szkoły ogólnokształcącej – 4 lata, 5) szkoły policealnej – 6 lat, 6) szkoły wyższej – 8 lat. Z czego jasno wynika, iż np. osoba która posiada wyższe wykształcenie po przepracowaniu 2 lat posiada pełny wymiar urlopu wypoczynkowego, tj. 26 dni urlopu.

Pracodawca jest obowiązany udzielić pracownikowi urlopu w tym roku kalendarzowym, w którym pracownik uzyskał do niego prawo. Na wniosek pracownika urlop może być podzielony na kilka części. Co jak była już o tym mowa jest zasadą w naszym społeczeństwie. W takim jednak przypadku co najmniej jedna część wypoczynku powinna trwać nie mniej niż 14 kolejnych dni kalendarzowych. Urlopy powinny być udzielane zgodnie z planem urlopow. Plan urlopow ustala pracodawca, biorąc pod uwagę wnioski pracowników i konieczność zapewnienia normalnego toku pracy. Pracodawca nie ustala planu urlopow, jeżeli zakładowa organizacja związkowa wyraziła na to zgodę; dotyczy to także pracodawcy, u którego nie działa zakładowa organizacja związkowa. W takich przypadkach pracodawca ustala termin urlopu po porozumieniu z pracownikiem. Przesunięcie terminu urlopu może nastąpić na wniosek pracownika umotywowany ważnymi przyczynami. Przesunięcie terminu urlopu jest także dopuszczalne z powodu szczególnych potrzeb pracodawcy, jeżeli nieobecność pracownika spowodowałaby poważne zakłócenia toku pracy.

Jeżeli pracownik nie może rozpocząć urlopu w ustalonym terminie z przyczyn usprawiedliwiających nieobecność w pracy, a w szczególności z powodu: czasowej

niezdolności do pracy wskutek choroby, odosobnienia w związku z chorobą zakaźną, powołania na ćwiczenia wojskowe lub na przeszkolenie wojskowe albo stawienia się do pełnienia terytorialnej służby wojskowej rotacyjnie, na czas do 3 miesięcy lub urlopu macierzyńskiego, pracodawca jest obowiązany przesunąć urlop na termin późniejszy.

Pracodawca może odwołać pracownika z urlopu tylko wówczas, gdy jego obecności w zakładzie wymagają okoliczności nieprzewidziane w chwili rozpoczynania urlopu. Pracodawca jest obowiązany pokryć koszty poniesione przez pracownika w bezpośrednim związku z odwołaniem go z urlopu. Możemy mieć z taką sytuacją do czynienia np. w razie wykupienia wakacji przez pracownika w czasie zaplanowanego urlopu i odwołania go w tym czasie przez pracodawcę.

W okresie wypowiedzenia umowy o pracę pracownik jest obowiązany wykorzystać przysługujący mu urlop, jeżeli w tym okresie pracodawca udzieli mu urlopu.

Pracodawca jest obowiązany udzielić na żądanie pracownika i w terminie przez niego wskazanym nie więcej niż 4 dni urlopu w każdym roku kalendarzowym. Pracownik zgłasza żądanie udzielenia urlopu najpóźniej w dniu rozpoczęcia urlopu. Jest to tzw. „urlop na żądanie”.

Urlopu niewykorzystanego w terminie ustalonym zgodnie z planem urlopow należy pracownikowi udzielić najpóźniej do dnia 30 września następnego roku kalendarzowego.

W przypadku niewykorzystania przysługującego urlopu w całości lub w części z powodu rozwiązania lub wygaśnięcia stosunku pracy pracownikowi przysługuje ekwiwalent pieniężny.

Przedstawione informacje są podstawową wiedzą wynikającą z przepisów prawa pracy, którą powinien znać każdy pracownik. Radca prawny Paweł Cieśla

Augustyn i Cieśla
Kancelaria Radców Prawnych
tel. 608 537 763/www.augustynciesla.pl

SŁODKIE WTORKI

27 LUTEGO 2018r.
GODZ. 17:00

KOŁO GOSPODYN WIEJSKICH
PODSTOLICE
PLACEK
CHAŁWOWO-BEZOWY

Centrum Kultury i Turystyki w Wieliczce

wystawa
malarstwa
KONTRASTY

Grupa Twórcza
„W wolnej chwili”

ANNA BAŁA, ELŻBIETA BARNAS, IRENA BERNIAT,
ALBINA DŁUGOSZ, BOŻENA JANUS, MAŁA KOWALCZAK,
EWA KRYSZA, MARTA LONT, MALGORZATA SZUKA,
MALGORZATA PRZETACZKA, KRYSTYNA PIETKA,
BOLESŁAW SPORYSZ, ROBERTA TAWAROWSKA, KRYSZKA
OFFERKUN GRUPY: ANNA ENKLEDOWA

3.02.- 22.02.2018 r.
Centrum Kultury i Turystyki w Wieliczce,
Rynek Górny 6,
wernisaż: 3.02.2018 r., godz. 18.00

2 CYKLU:
**LITERACKIE
WIDNOKRĘGI**

9 LUTEGO 2018r.
GODZ. 18:00

**SPOTKANIE
z WOJCIECHEM
KUCZOKIEM**

CENTRUM KULTURY I TURYSTYKI W WIELICZCE, RYNEK GÓRNY 6

POKAZ NOWOROCZNY
uczestników zajęć
Akademia Małego Aktora

wystąpią: **Martyna Mrozek, Emilia Synowiec, Nikola Korzeń, Adam Domżał**
prowadząca/reżyser: **Patrycja Durska**
7 II 2018 r., godz. 17.00
Centrum Kultury i Turystyki w Wieliczce

Centrum Kultury i Turystyki
w Wieliczce
wspólnie z Parafią
p.w. św. Michała Archanioła
w Pawlikowicach
zapraszają
na spektakl teatralny

pt. **Figle, smigle**

4.02.2018 R. GODZ. 11.50
SALKA PRZY KOŚCIELE
P.W. ŚW. MICHAŁA ARCHANIOŁA WSTĘP WOLNY

FERIE

Z CENTRUM KULTURY I TURYSTYKI W WIELICZCE

Warsztadowe zajęcia
dla dzieci w wieku 6-12 lat
12, 14, 16, 19, 21, 23 lutego
2018r.
Godz. 9.00-15.00
W PROGRAMIE:
BAL KARNAWALOWY
GRY I ZABAWY RUCHOWE
ZAJĘCIA DYDAKTYCZNE
POKAZY FILMOWE
WARSZTATY PLASTYCZNE
WARSZTATY KULINARNE

CENA: 100ZŁ/OS.
LICZBA MIEJSC OGRANICZONA

ZAPISY I INFORMACJE:
CENTRUM KULTURY I TURYSTYKI
W WIELICZCE
UL. RYNEK GÓRNY 6
TEL. 12 278 32 00 WEW. 102

W GABINECIE FILMOWYCH CIENI
ZAPRASZAMY NA SEANSY FILMOWE

17 LUTEGO
2018r.
godz. 19:00

Anna Dvorak
Antoine-Olivier Pilon

MAMA THE MOMMY
Xavier Dolan

CENTRUM KULTURY I TURYSTYKI W WIELICZCE
RYNEK GÓRNY 6 WSTĘP WOLNY

C++

Skola Podstawowa nr 3 w Wieliczce zaprasza
na bezpłatne warsztaty programowania w języku C++
dla początkujących.

Zajęcia poprowadzi dr Andrzej Syrak, na co dzień nauczyciel
informatyki w V Liceum Ogólnokształcącym w Krakowie, w klasach
o profilu matematyczno-informatycznym. Jego uczniowie
wielokrotnie zdobywali laury w krajowych oraz międzynarodowych
konkursach i olimpiadach informatycznych.

Język C++ jest powszechnie słyszany przez programistów we
wszystkich dziedzinach branży informatycznej. To język o
przejrzystej budowie, a na poziomie podstawowym jest łatwy do
nauczenia. Co ważne, jego profesjonalne języki programowania
mają bardzo podobną składnię, zatem znajomość C++ ułatwia
nauczenie się takich języków jak Java czy PHP.

Podczas warsztatów uczniowie poznają zasady poprawnego
programowania, podstawy składni języka, główne struktury danych
i elementy algorytmiki.

Zajęcia skierowane są do uczniów klas VI i VII
z terenu Miasta i Gminy Wieliczka.
Termin zajęć: 12-16 luty 2018r. (piąwszy tydzień ferii
zimowych) - w godzinach od 9:30 do 12:30.
Liczba miejsc ograniczona (25).
Zgłoszenia należy kierować do Sekretariatu
Szkoły Podstawowej nr 3, do 09.02.18.
Dane kontaktowe: 12 278 13 66,
e-mail: sp3wieliczka@poczta.onet.pl

Wycieczki
z Centrum Kultury i Turystyki

13.02 Europejskie Centrum Bajki
w Pacanowie
- zwiedzanie
- warsztaty
Cena: 75zł

15.02 Kopalnia Soli w Bochni
Cena: 56zł

20.02 Kino
- warsztaty filmowe
Cena: 48zł

22.02 Muzeum Górali
i Zbójników
- zwiedzanie
- warsztaty
- gra zbójnicka
Cena: 65zł

Pakiet wycieczek - 220zł

Zapisy tel. 12 278 32 00 wew. 105

KULTURALNY ROZKŁAD JAZDY / LUTY 2018

1.02	czwartek	godz. 18:00, CKiT, BY ZDROWYM BYĆ: „O owczarach, znachorach, zielarzach”
2.02	piątek	Kino Kampus Wielicki, premiera „Pszczółka Maja; Miodowe Igrzyska” godz. 18:00, CKiT, ILUSTROWANA MUZYKA HISTORIA ROCKA: Jeff Beck & friends „Live at Hollywood Bowl”
3.02	sobota	godz. 18:00, CKiT, wernisaż Grupy Twórczej „W wolnej chwili” pt. „Kontrasty” Kampus Wielicki, turniej gimnastyczny godz. 19:00, CER „Solne Miasto”, Królewski Bal (dawny bal seniora)
3, 10, 17, 24.02		godz. 11:00–13:00, CER „Solne Miasto” – zajęcia ruchowe „Zdrowy kręgosłup z elementami pilatesu” (cykl 8 spotkań)
4.02	niedziela	godz. 9:00 (dzieci), godz. 11:00 (dorośli), Kampus Wielicki, turniej tenisa stołowego godz. 10:00 i 12:30, Zamek Żupny, Mama, Tata i Ja, Zabawa naszych dziadków godz. 11:50, salka przy kościele pw. św. Michała Archanioła w Pawlikowicach, spektakl teatralny: „Figle śmigle” godz. 18:00, CER „Solne Miasto”, 7R Solna Wieliczka vs. Energa MKS Kalisz
5.02	poniedziałek	godz. 9:15, 10:00, 11:00, Zamek Żupny, Filharmonia dla dzieci. Baśń o Śnieżynce - spotkanie z operą. Adaptacja opery „Śnieguroczka” Nikołaja Rimskiego-Korsakowa godz. 17:00, CER „Solne Miasto”, Poniedziałkowy Klub Seniora – Kobiety średniowiecza cz.2 – Magdalena Łanuszka wielicka biblioteka, rozpoczęcie konkursu Galeria Bohaterów
7.02	środa	godz. 17:00, CKiT, Pokaz Noworoczny uczestników zajęć Akademii Małego Aktora
7, 28.02	środa	godz. 16:30, wielicka biblioteka, sala na poddaszu, zajęcia rękodzielnicze
8.02	czwartek	godz. 20:15, CER „Solne Miasto”, Kabaret SMILE
9.02	piątek	godz. 18:00, CKiT, LITERACKIE WIDNOKRĘGI: spotkanie autorskie z Wojciechem Kuczokiem
10.02	sobota	godz. 9:00, Kampus Wielicki, Kuźnia Wiedzy- warsztaty dla młodych odkrywców godz. 10:00, wielicka biblioteka, Miniturniej FIFA dla graczy 10+ (obowiązują zapisy)
12, 14, 16, 19, 21, 23.02		godz. 09:00-15:00, Ferie z Centrum Kultury i Turystyki w Wieliczce, informacje i zapisy: CKiT, tel. 12 278 32 00 wew. 102
12, 14, 16.02		godz. 10:00–15:00, Ferie w świetlicach środowiskowych w Kokotowie, Sygnezowie i Sułkowie, Informacje i zapisy: w poszczególnych świetlicach
12.02	poniedziałek	godz. 17:00, CER „Solne Miasto”, Poniedziałkowy Klub Seniora – Między granicami – literatura polski odzyskanej – mgr Sabina Zdebska
12-23.02		Kampus Wielicki, ferie zimowe dla dzieci w wieku 6-12 lat CER „Solne Miasto”, ferie zimowe 2018 w „Solnym Mieście”
12-16.02		godz. 11:00–13:00, wielicka biblioteka, ferie w bibliotece - gry i zabawy dla dzieci (obowiązują zapisy) godz. 16:00–18:00, wielicka biblioteka, ferie w bibliotece dla młodzieży, warsztaty dziennikarskie 13+ (obowiązują zapisy)
od 13.02		wielicka biblioteka, warsztaty komputerowe dla początkujących - XVIII edycja wiosenna
16.02	piątek	godz. 10:00-12:00, Muzeum w Kopalni Soli, Rodzinne Ferie w Muzeum, „W solnym labiryncie”
17.02	sobota	godz. 18:00, CKiT, W GABINECIE FILMOWYCH CIENI: „Mama”, reż. Xavier Dolan godz. 18:00, CER „Solne Miasto”, hala sportowa, 7R Solna Wieliczka vs. UNIA Opole
18.02	niedziela	godz. 11:30, świetlica środowiskowa w Sygnezowie, FAMILIJNA NIEDZIELA: „Olbrzymi talent”
19, 21, 23.02		godz. 10:00–15:00, Ferie w świetlicach środowiskowych w Lednicy Górnej, Mietniowie i Janowicach, informacje i zapisy: w poszczególnych świetlicach
19-24.02		wielicka biblioteka, Akcja – Wymień się! książkami w bibliotece
19-23.02		godz. 11:00–13:00, wielicka biblioteka, ferie w bibliotece - X-box i gry planszowe (obowiązują zapisy)
19.02	poniedziałek	godz. 17:00, CER „Solne Miasto”, Poniedziałkowy Klub Seniora – „Owady jako bogowie” – Stefan Kieślowski
20.02	wtorek	godz. 16.15, CKiT, KPW- 5 spotkanie literackie z cyklu „O Wieliczce piszą: Jakub Pieczara „Starpolskie księgi metrykalne Parafii Świętego Klemensa w Wieliczce jako źródło do badań nad historią lokalną” godz. 17.00, CKiT 30. spotkanie z cyklu „KIM JESTEM?” Wojciech Kozak godz. 17.30, CKiT 52. spotkanie z cyklu „Z kart historii Polski i Wieliczki” pt. „Powstanie Krakowskie i rabacja galicyjska w 1846 r.” - Jacek Nikorowicz - „Chorał” Józefa Nikorowicza i Kornela Ujejskiego; Jadwiga Duda - prezentacja zeszytu 143 „Biblioteczki Wielickiej”
22.02	czwartek	godz. 17:00, wielicka biblioteka, spotkanie z podróżnikiem Łukaszem Guzikiem tytuł spotkania: Jak wejść na wulkan Kazbek
23.02	piątek	godz. 10:00-12:00, Muzeum w kopalni soli, Rodzinne Ferie w Muzeum, Siła pasji w obiektywie i w obrazach
25.02	niedziela	godz. 12:30, CKiT, FAMILIJNA NIEDZIELA: „Warkocz królowny Wisetki”
26.02	poniedziałek	godz. 17:00, CER „Solne Miasto”, Poniedziałkowy Klub Seniora – Seniorzy pełni zdrowia, mądrości i wigoru – dr Wanda Matras
27.02	wtorek	godz. 17:00, CKiT, SŁODKIE WTORKI, KGW Podstolice „Placek chałwowo-bezowy”

Wielicka Biblioteka zaprasza na cykl : W podróż do krainy książek – głośne czytanie dla indywidualnych – „Sobotnie poranki czytelnice” (każda sobota od 11:00 - 12:00) dla grup przedszkolnych – „Czytelnice piątki z Babcią Ulą” (spotkania odbywają się po wcześniejszej rezerwacji wybranego piątku godz. 9:30-10:30)

JARMARK ŚWIĄTECZNY W „SOLNYM MIEŚCIE”



W niedzielę 17 grudnia na Patio „Solnego Miasta”, odbył się Jarmark Świąteczny, w którym wzięli udział licznie przybyli mieszkańcy Wieliczki. Tegoroczny Jarmark Świąteczny w „Solnym Mieście” odbył się pod patronatem Burmistrza Wieliczki Artura Kozioła. W tym dniu ponad 50 wystawców

prezentowało swój świąteczny asortyment, a odwiedzający nas goście mogli zakupić: ozdoby świąteczne, rękodzieło artystyczne, choinki, stroiki świąteczne, produkty i wyroby kuchni regionalnej. Na scenie zaprezentowały się dzieci z Klubu Fitness „Solny Fit”, które uczęszczają na zajęcia ZUMBY, nato-

miast w godzinach popołudniowych uczniowie i absolwenci Niepublicznego Gimnazjum w Podstolicach wykonali piękne Kolędy i Pastoralki. Jarmark Świąteczny w „Solnym Mieście” z roku na rok cieszy się coraz większą popularnością, zatem już dziś możemy powiedzieć – do zobaczenia za rok!



fot. Solne Miasto

Centrum Edukacyjno-Rekreacyjne Solne Miasto
oraz Klub Fitness SOLNY FIT
Indywidualne zaproszenia na

BAJKOWY BAJ KARNAWAŁOWY

DLA DZIECI 4-8 LAT

4 lutego 2018 (Niedziela), godz. 14.00-16.00

W PROGRAMIE:

- Rozpoznawanie piosenek i tekstów z bajek
- Quiz bajkowy
- Zabawy z kolorową CHUŚCIĄ KLANZY
- Zabawy artystyczne
- Bajkowa dyskoteka karnawałowa
- Prezentacja strojów karnawałowych
- Konkurs na najbardziej kreatywnie bajkowe przebranie
- DO WYGRANIA KARNET DO KLUBU SOLNYFIT
- BAJKOWA NIESPODZIANKA!

Bilet: 25 zł Prowadzenie: Ewa Makieła i Ada Lembas

Wszystkie informacje: 12 297 39 64

Harmonogram zajęć klubu fitness SolnyFit

zapisy na zajęcia pod nr: 12 297 39 64, zapisy na trampoliny - 519 691 201

	Poniedziałek	Wtorek	Środa	Czwartek	Piątek	Sobota
9:00						STRONG by ZUMBA* Ewelina Furman
10:00						PLASKI BRZUCH Kamilla Maciejko
17:00	CAPOEIRA dla dzieci od 6 lat Kamilla Maciejko	FORMACJA TANECZNA gr. 4-10 lat Ewa Makieła	BODY SHAPE Pawel Burda	ZUMBA KIDS* 6-12 lat Ada Lembas	ZUMBA KIDS* 4-7 lat Ada Lembas	
18:00	ZUMBA* Ada Frank	FORMACJA TANECZNA gr. 10-16 lat Ewa Makieła	PLASKI BRZUCH Agnieszka Kwaszczyk	ZUMBA* Ada Frank	TRENING BIEGOWY* Agnieszka Kwaszczyk, Kamilla Maciejko, Ewa Makieła	
19:00	BODY SHAPE Kamilla Maciejko	GIMNASTYKA KOREKCYJNA (5-10 lat) Kamilla Maciejko	ZUMBA* Ewelina Furman	PILKI Kamilla Maciejko	ABT Agnieszka Kwaszczyk	
20:00	PLASKI BRZUCH Kamilla Maciejko	PILATES & ZDROWY KRĘGOSŁUP Kamilla Maciejko	ABT Agnieszka Kwaszczyk	PILATES & STRETCHING Kamilla Maciejko	TABATA (Cross Heroes) Ewelina Furman	
21:00	ABT Kamilla Maciejko	2115 KICK-BOXING Kamilla Maciejko	CAPOEIRA dla dorosłych Kamilla Maciejko	TABATA Ewelina Furman	KICK-BOXING Kamilla Maciejko	
	20.30 TRAMPOLINY* Ewelina Furman	20.00 TRAMPOLINY* Ada Frank	19.30 TRAMPOLINY* Ada Frank	19.30 TRAMPOLINY* Ewelina Furman	20.30 TRAMPOLINY* Ewelina Furman	

ZAJĘCIA WZMACNIAJĄCE
ZAJĘCIA MENTALNE
ZAJĘCIA DLA DZIECI
TRENING INTERWAŁOWY

ZAJĘCIA TANECZNE
TRENING BIEGOWY
TRAMPOLINY
SZTUKI WALKI

ZAJĘCIA ODBYWAJĄ SIĘ DO 5 ZAPISANYCH OSÓB.
ODWOŁANIA ZAJĘĆ MOŻNA DOKONAĆ NAJPOŹNIEJ 24H PRZED ICH ROZPOCZĘCIEM, W INNYM PRZYPADKU ZAJĘCIA PRZEPADAJĄ.
Więcej informacji na stronie internetowej www.solnemiasto.eu/fitness lub na Fan Page [facebook.com/SolnyFit](https://www.facebook.com/SolnyFit)

jump4fit
WIELICZKA

PONAD 30 TYSIĘCY OSÓB ODWIEDZIŁO CENTRUM „SOLNE MIASTO” W PIERWSZEJ POŁOWIE STYCZNIA!



W pierwszych dniach stycznia padła rekordowa liczba osób, które odwiedziły Centrum „Solne Miasto”, w biorąc udział w wydarzeniach organizowanych przez Wieliczkę, a także przez osoby korzystające z oferty „Solnego Miasta”.

Na terenie Centrum „Solne Miasto” w styczniu odbył się szereg imprez kulturalnych i sportowych, w których licznie uczestniczyli mieszkańcy Wieliczki, a także goście „Solnego Miasta”.

Wydarzenia kulturalne m.in.: Wielicki Orszak Trzech Króli, Jasełka dla Norberta, Spotkanie Noworoczne, 26. Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, a także wydarzenia sportowe: mecze piłki siatkowej reprezentantek wielickiej ziemi 7R Solna Wieliczka oraz piłki halowej w wykonaniu MKF Solne Miasto Wieliczka zgromadziły tłumy mieszkańców Wieliczki i okolicznych miejscowości.

Niezwykle dużą frekwencją w pierwszych dniach stycznia cieszyły się także m.in.: wielicki basen, lodowisko przy „Solnym Mieście”, siłownia, klub fitness SolnyFit oraz hala sporto-

wa – tutaj również odnotowano wysoki wzrost klientów korzystających z naszej oferty.

Jest nam niezmiernie miło i cieszymy się, że Centrum „Solne Miasto” staje się z roku na rok coraz bardziej przyjazne i tak licznie odwiedzane przez miesz-

kańców Wieliczki, okolicznych miejscowości i turystów.

Centrum Edukacyjno-Rekreacyjne „Solne Miasto” to wspaniała wizytówka Wieliczki, która już od 9 lat służy mieszkańcom miasta oraz licznie przybyłym gościom. *Angelika Starzec*

PROMOCJA URODZINOWA NA BAZENIE SOLNEGO MIASTA

14 GRATIS

Od dnia 2 stycznia 2018 r. w dniu swoich urodzin za okazaniem dowodu tożsamości (dowód osobisty, paszport, legitymacja szkolna, legitymacja studencka) **BILET WSTĘPU 60 MIN. GRATIS!**

* Po przekroczeniu czasu naliczanie wg obowiązującego cennika



...by zdrowym być

ZDROWE NERKI

W tradycyjnej medycynie Dalekiego Wschodu uważa się, że nadmierna siła nerek lub jej brak decyduje o osobowości człowieka: może on być drażliwy, podstępny, skłonny do spazmów lub nieśmiały, bojaźliwy, niezdecydowany. Decyduje również o jego chorobach: reumatyzmie, bólach kręgosłupa, osteoporozie, chorobach układu moczowo-płciowego czy chorobach skóry.

Natomiast przy zachowaniu równowagi wewnętrznej organizmu człowiek jest odważny, pełen wiary w siebie i stabilny emocjonalnie.

Naszemu nerkom przypisana jest przede wszystkim funkcja filtrowania krwi i produkowania niektórych hormonów takich jak erytropoetyna (EPO), kalcytriol (Calcitriolum), renina. Już 5 tys. lat temu Chińczycy znali zależności między nerkami, krwią i układem odpornościowym.

Nerki filtrują krew, która oczyściła komórki z substancji odpadowych przemiany materii. Substancje te rozpuszczone w płynie poprzez moczowody przedostają się do pęcherza moczowego, który jest zbiornikiem wydzielonego moczu i w określonym czasie zostanie on wydalony na zewnątrz.

Nerki zarządzają również gospodarką mineralną naszego organizmu. Zjadane przez nas potrawy są w większości odmineralizowane, a produkty oczyszczone, takie jak cukier, dodatkowo wyfukują minerały z organizmu. Musimy zatem być świadomi, że nadwaga, brak ruchu, nadmiar soli, cukru, produktów przetworzonych, białka zwierzęcego i stres wpływają destrukcyjnie na układ moczowo-płciowy. Nadmiar napięć psychicznych szkodzi z kolei nadnerczom.

O złej pracy nerek mogą sygnalizować nam takie choroby, jak zapalenia zatok czołowych, angina, zły stan paznokci czy włosów, łamliwość kości, krzywica, psucie się (paradontoza) i wypadanie zębów (sieka-czy), wczesne siwienie, choroby uszu i migdałków, bóle w zgięciu podkolanowym oraz zaburzenia układu moczowo-płciowego.

Nerki i pęcherz moczowy, mają wpływ na nasz kręgosłup, ich osłabienie spowoduje, że kręgosłup łatwo ulegnie przeciążeniu, a następnie odkształceniu.

Medycyna chińska przypisuje inne właściwości nerce prawej a inne nerce lewej.

Prawa nerka utrzymuje temperaturę ciała, wzmacnia pozostałe narządy, warunkuje przebieg życia seksualnego i rozrodczości, oddziałuje na nasze libido. Niemoc płciowa lub różnego rodzaju biegunki mogą wskazywać na złą pracę tej nerki.

Możliwe objawy chorobowe: ból po stronie prawej nerki, przy lekkim opukiwaniu palcami; w moczu pojawia się biały nalot niekiedy krew; pocenie się rąk i nóg – szczególnie prawej ręki, która poci się bardziej od lewej (dłoń prawa jest również bardziej czerwona), zwiększa się potliwość ciała po posiłku i w czasie snu, worki pod oczami, gwałtowne zmiany ciśnienia, ból podczas schylania się, ból w potylicy z lewej strony, kłucia i pieczenie w cewce moczowej, poranna biegunka, częstomocz, obrzęki dolnej części ciała, zmęczenie, potrzeba długiego snu, zimne ciało i kończyny, uczucie, że część łędźwiowa jest chłodniejsza, wodobrzusze, częstoskurcz napadowy serca, skłonności do wszelkich infekcji, duszności.

Na wzmocnienie nerki prawej:

arbuz, skórka z arbuza, pączki sosny, herbata gruzińska, liście kwiatu osiki, liście i owoce porzeczki, liście i kwiaty topoli, słonecznik, ananas, ciemnyżuk, ogórecznik, nostryk, wierzbownica, malina kamionka, głóg, kasza gryczana, ryby, baranina, marchew, por, cebula, czosnek, wiśnie, czereśnie, czerwone winogrona, imbir, goździki, kozieradka.

Lewa nerka odpowiada za jakość szpiku, czyli podstawowego składnika kości, rdzenia kręgowego i mózgu, zębów, brwi, włosów i słuchu, ma wpływ na zwapnienie zwyrodnienie stawów (artroza).

Możliwe objawy chorobowe: gorące stopy i dłonie, uczucie nadmiernego wewnętrznego ciepła, podatność na zmęczenie; pojawiają się bóle i zawroty głowy, szum w uszach, zapalenia stawów, wybudzenie się w nocy. Ból po stronie lewej nerki przy lekkim opukiwaniu palcami, w moczu pojawia się niekiedy krew, pocą się dłonie i stopy (szczególnie lewa stopa), worki pod oczami, częsta arytmia serca, ból podczas schylania się, ból w potylicy z prawej strony.

Na wzmocnienie nerki lewej:

j/w i dodatkowo: widłak, miłek wiosenny, konwalia, skrętnik, kokoryczka, winogrona, seler, korzeń pietruszki, soja, soczewica, fasole, czerwona, czarna, biała, zupy, jajeczni-

ca z pieczarkami, grzyby w śmietanie.

Zioła w fitoterapii dróg moczowych: kwiat chabru, ziele nawłoci pospolitej, ziele pomurnika lekarskiego, ziele dziurawca, ziele podróżnika, korzeń lubiśniku lekarskiego drobnego, korzeń tataraku, kwiat cierniowy, korzeń bzu czarnego, ziele nawłoci pospolitej, ziele skrzypu polnego, korzeń pięciornika, kłącze perzu, znamię kukurydzy (tzw. wąsy), liście, sok, pączki brzozy, ziele rdestu ptasiego i wiele innych ziół.

Pamiętajmy o racjonalnym zastosowaniu ziół, bo „...każde zioło ma inne działaniedopiero zioła zastosowane zespołowo i to w harmonijnej współzależności mogą przewrócić równowagę biologiczną w chorym ustroju. Ale też bezwzględny warunkiem uzyskania dobrych wyników i uzdrawiających efektów leczenia ziołami jest umiejętność ich dobrania i złączenia w odpowiedni zestaw... komponuję składniki w liczbie nieparzystej 7/9/11...są to kompozycje złożone prawidłowo. Można ich używać bez żadnych wahań...”

O. Czesław Andrzej Klimuszko – Ziołolecznictwo (s.20/21).

Co może pomóc w dbaniu o dobrą kondycję nerek?

Nie objadajmy się. Rezygnujmy z późnych kolacji i nadmiaru mięsa, suplementów z nadmiarem aminokwasów i białka.

Nie dopuszczajmy do wychłodzenia organizmu. Wychłodzenie nerek może prowadzić do zapalenia pęcherza moczowego a w dalszym rozwoju choroby do odmiedniczkowego zapalenia nerek.

Po zapaleniu migdałków podniebiennych i zapaleniu gardła (angina) koniecznie oddajmy moczu do badania.

Przy cukrzycy i nadciśnieniu, które to choroby mogą prowadzić do uszkodzenia drobnych naczyń krwionośnych w nerkach, należy je profilaktycznie kontrolować przynajmniej 1 raz w roku wykonując badania ogólne moczu, USG nerek i urografię. *Dzisiaj Kapera*





CZYTELNICY POLECAJĄ

Cannelloni ze szpinakiem i kurczakiem w sosie beszamelowym



SKŁADNIKI:

Pierś z kurczaka - 500g
Szpinak - 250g
Ser feta - ok. 200g (według uznania)
Makaron cannelloni - ok. 16 rurek
Ser żółty tarty ok. 100-150g
Sól, pieprz, czosnek, bazylija, oregano -
według uznania

Sposób wykonania:

Pierś z kurczaka pokroić w drobną kostkę i podsmażyć na niewielkiej ilości oleju. Dodać szpinak - chwilę dusić. Ser feta pokroić w drobną kostkę lub pokruszyć, dodać do ostudzonego farszu, wymieszać i doprawić do smaku. Rurki makaronowe (nie gotowane - zmiękną w piekarniku) nadziewać farszem i układać w naczyniu żaroodpornym. Ułożone rurki połączyć sosem i posypać tartym serem, bazylią lub oregano. Włożyć naczynie do nagrzanego piekarnika do 180° - 200° na ok. 40 min.

SOS BESZAMELOWY:

Masło 50g
Mąka 50g
Mleko 500 ml
Sól, pieprz, gałka muszkatołowa - według uznania

Przygotowanie sosu:

Do rondelka włożyć masło i powoli rozpuszczać na małym ogniu. Dodać mąkę i mieszać trzepaczką, aż składniki się połączą. Nie przyrumieniać i nie smażyć. Gdy utworzy się jednolita masa dodać mleko. Cały czas podgrzewać na małym ogniu i mieszać energicznie trzepaczką żeby nie powstały grudki. Doprawić do smaku.

Mariola z Byszyc

PRZEPISY ZE STAREGO KREDENSU

Sałatka warstwowa z tuńczykiem



SKŁADNIKI:

6-10 jajek ugotowanych na twardo
2-4 puszki tuńczyka (2 puszki z wodą i 2 puszki z olejem)
4-8 łyżek majonezu
1 puszka kukurydzy
cebula (na jedną warstwę sałatki)
ser żółty (na jedną warstwę sałatki)
szczypiorek i natka pietruszki do dekoracji

Sposób przygotowania:

Jajka obrać, wyjąć żółtka. Białka zetrzeć na tarce, to samo zrobić z żółtkami. Tuńczyka i kukurydżę odsączyć. Cebulę drobno posiekać i posolić. Ser żółty zetrzeć. Ułożyć sałatkę warstwami: białka, tuńczyk, cebula, majonez, ser żółty, tuńczyk, kukurydza, majonez, starte żółtka.

Na koniec można udekorować szczypiorkiem i natką pietruszki.

Krystyna Król
Przewodnicząca „Koła Przyjaciół Gorkowa”

KRZYŻÓWKA

Odprawa na dworzec	Pięty ośmiotysięcznik (8463 m)	Np. kierdel	Marian Opania w „Na dobre i na złe”	Podłogowe	Gra podobna do krykieta	Dyskusja publiczna	Lis, szelma z wiersza	Gęste płótno bawelniane	
Śnież, powłoka szlachetna	4		20		22		23	1	
			10		Obniża dźwięk o pół tonu	Klikamy na niego		Woreczek na pieniądze	
„Elektryczny” donosiciel					Coś małej wartości; głupstwo			27	
Imię żeńskie z piosenki o kochasiu	8	11			List elektroniczny		15	7	
				3	Stworzył Kubusia Puchatka			25	
Była waluta Holandii		Zmora przemysłownika	... Ono, żona J. Lennona		16			Lego Duplo	
Urzędnik sądu	Dobry na skrzyż i zgrzyt	17	Zegarek z Japonii	Miasto na Litwie lub do wiązania	„Zgrabny i atrakcyjny” pręt		13	18	
	14				Brzeg melonika	Płyta, wierzchnia część stołu	Kolor kwitnącego wrzośu	Tigra lub zafira	Na końcu wyścigu
Słodkie ..., nie zsiadło się	6			26	Orlando, brytyjski aktor				
Jon z minusem					Wież z Pacześniową		12	19	
	9		Narzecze, gwara		2				
Popis zręczności magika	„Okragłe” miasto			21	Komplet do wojny		5	24	

Litery z pól ponumerowanych od 1 do 27 utworzą rozwiązanie - przysłowie wietnamskie.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

Wśród osób, które nadesłały prawidłowe rozwiązania krzyżówki do 18 lutego 2018 r., na adres ckit@wieliczka.eu, rozlosujemy 3 wouchery na manicure hybrydowy na naturalnej płytce w Makata Nails - Mobilna Pracownia Stylizacji Paznokci

Hasło z wydania styczniowego: „Lustro sztuczna prawda”. 3 rodzinne bilety dla max. 5 osób do Papugarni Papuga House, ul. Wielicka 250 w Krakowie, otrzymują: Grzegorz Rączka, Dominik Maj, Monika Zbiegień. Gratulujemy!



ZNAJDŹ 8 SZCZEGÓŁÓW, KTÓRYMI RÓŻNIĄ SIĘ OBRAZKI



rys. Joanna Krawczyk

BARAN

Na początku miesiąca możecie być trochę przygaszone, ale już w połowie lutego znaczne poprawienie humoru i samopoczucia. Wasz urok i magnetyzm mogą spowodować przełom w uczuciach. Samotne Barany powinny wtedy wykazać wzmoczoną czujność, bo będzie okazja na niezwykle spotkanie, a może nawet miłość od pierwszego wejrzenia. W stałym związku czekają wybuchy namiętności. Nie bójcie się eksperymentów. Panie spod znaku Barana będą w tym miesiącu obdarzone szczególnie uwodzicielską siłą. W finansach wskazano ostrożność i rozsądek.

RAK

Odczujecie pozytywny wpływ planety obfitości i rozwoju w prawie każdej dziedzinie życia. Musicie tylko trochę się postarać i dać coś od siebie. W pracy czekają lekkie zawirowania. Zachowajcie zimną krew, bo już niedługo sytuacja ulegnie zmianie na waszą korzyść. Na razie jednak potrzebna będzie wytrwałość i mocne nerwy. W stałym związku może być trochę nerwowo. Samotne Raki powinny uzbroić się w cierpliwość, jeśli na razie nie spotkałyście tego jedyne, to zajmijcie się na razie swoim hobby i przyjaciółmi. I dla Was przyjdzie czas na miłość.

WAGA

Luty przyniesie wiele zadowolenia, gdyż praca, jaką teraz wykonacie, będzie solidna i da wam wiele satysfakcji. Wagi poczuły przyptyw siły i chęci do działania. Z pewnością wasz profesjonalizm zostanie doceniony. Odczujecie przyptyw optymizmu, energii i siły przekonywania, którymi będziecie emanować w najbliższym otoczeniu. Możecie teraz zmienić coś w swoim wyglądzie - kupcie sobie ekstrawagancki ciuch, albo zróbcie fryzurę inną niż zwykle. Wasz urok osobisty przyniesie harmonię w życiu codziennym i sprawi, że to, co zaplanowałyście ułoży się po waszej myśli.

KOZIOROŻEC

Możliwe, że poszukacie w tym miesiącu dodatkowego zajęcia i są na to duże szanse. W sprawach sercowych jeśli jesteście samotne, to nie wszystko ułoży się po waszej myśli i wskazana jest cierpliwość. W pracy możecie awansować i dostać podwyżkę. Nie zaniedbujcie nauki i przykładajcie się solidnie, bo w przyszłości okaże się, że wiedza, jaką teraz zdobyłyście jest nieoceniona. W stałym związku nieoczekiwany obrót spraw może zachwiać waszym poczuciem bezpieczeństwa. Może powinnyście trochę zmienić podejście do partnera i bardziej liczyć się z jego zdaniem.

BYK

Wykorzystujcie szanse na rozwój i nie poddawajcie się w walce, gdyż wasz znak stoi wciąż pod wpływem obfitości i dóbr wszelakich. Zarówno zawodowo, jak i prywatnie to będzie udany miesiąc. Nie bójcie się prosić o podwyżkę, bo są bardzo duże szanse, że osiągniecie teraz swój cel. Luty będzie sprzyjał też odpoczynkowi, dłuższym wyjazdom, spotkaniom towarzyskim i finansom. Będziecie się czuły pewne siebie i inni to wyczuwają, dzięki czemu zyskacie siłę przekonywania. Samotni mogą poznać interesujące osoby, choć to może być bardzo burzliwa relacja. W stałym związku spokojnie.

LEW

W pracy na razie mimo wielu szans na rozwój. Konieczność wyrzeczeń może wam spędzać sen z powiek. Warto jednak poświęcić trochę więcej czasu dla kariery. To dla was czas na wprowadzanie zmian i uwolnienie się z dotychczasowego schematu. W stałym związku powinno być dość spokojnie, choć nie żałujcie czasu, żeby spędzić go razem. Samotne Lwy będą miały szansę, żeby poflirtować i nawiązać romans, ale trudno przewidzieć dalsze losy nowej znajomości. Cieszcie się więc chwilą obecną i nie wywierajcie nacisków na drugą osobę.

SKORPION

W pracy czekają na was liczne wyzwania. Luty może wam też przynieść niepewność i wahania, a całkiem prawdopodobne, że odkryjecie w sobie potrzebę poświęcenia się wyższej idei. Możecie podpisać ważny kontrakt. Pozostałe samotne Skorpiony odczuwają, co prawda potrzebę, żeby udzielać się towarzysko, ale spotkania mogą przyjąć zupełnie nieoczekiwany obrót. Jednak nie braknie wam zapału do działania i chęci do podejmowania się wszystkiego tego, co nastawione jest na osiągnięcie celu. W stałym związku partner może was zaskoczyć, prawdopodobnie i wy zaskoczycie siebie.

WODNIK

W tym miesiącu nie będziecie narzekać na samopoczucie, odczujecie stymulujący wpływ, który was odmłodzi i sprawi, że zmienicie postrzeganie samych siebie. Jedno jest pewne, nie będziecie narzekać na nudę, cokolwiek byście nie robiły. Pozostałe Wodniki mają też szansę zmienić coś w swoim życiu, ale te zmiany nie będą na razie aż tak spektakularne. Pamiętajcie też, żeby po pracy odpoczywać. W stałym związku, jeśli zaplanujecie miłą niespodziankę, to partner będzie pozytywnie zaskoczony. Nie wydawajcie zbyt dużo i lepiej odłóżcie trochę pieniędzy na przyszłość.

BLIŹNIĘTA

Luty będzie dla was bardzo dobry zarówno w pracy, jak i w miłości. Będziecie mieli sporo energii i powodzenia w pracy i w sprawach sercowych. Macie szanse na rozpoczęcie niezwykle związku w zupełnie nietypowych okolicznościach. Od was zależy czy zechcecie się zaangażować. W stałym związku niewykluczone chwile namiętności. Wszystkie Bliźnięta powinny jednak uważać na finanse, grozi wam nadmierna bez troska w czasie zakupów. Przemyślcie kilka razy, zanim zdecydujecie się na nietypowy zakup, bo kuszące promocje mogą wcale nie być tak korzystne, jak na to wyglądają.

PANNA

Poczujecie w lutym zastrzyk optymizmu i uda się wam osiągnąć więcej niż zazwyczaj. Możecie mieć wrażenie, że świat stoi przed wami otworem i faktycznie pojawi się wiele możliwości. Szkoda byłoby przegapić takie okazje, więc bądźcie uważne i gotowe podjąć wyzwanie. Starajcie się zatem wykorzystywać energię w twórczy sposób i nie wdawajcie się w zatargi. Przyda się wam na razie cierpliwość, a w czasie wolnym warto zacząć rozwijać hobby leżące do tej pory odłożone. Samotni będą musieli poczekać na pojawienie się drugiej połówki.

STRZELEC

W tym miesiącu będziecie mieć szanse wykazać się w pracy i poprawi się wasze samopoczucie. Samotne mają pole do popisu, zadbajcie więc o wygląd, dzięki czemu będziecie bardziej pewne siebie. Będzie się teraz wiele działo w waszym życiu i zechcecie podążyć nieuczęszczaną do tej pory ścieżką. Niezwykłe spotkanie, nietypowa praca, daleka podróż czy ekstremalne sporty mogą was mocno pociągać. Pozostałe Strzelce powinny zająć się sprawami finansowymi. Może nie będziecie mieć na razie zbyt wielkiego rozmachu, ale to co teraz robicie zapoczątkuje w niedalekiej przyszłości.

RYBY

Luty z jednej strony przyniesie wam niezwykle pomysły, natchnienie, rozbudzi waszą wyobraźnię, a z drugiej strony może trochę namieszać w waszym życiu. Rozbudzicie waszą intuicję, będziecie bardzo wrażliwe i podatne na wszelkie wpływy, dlatego wystrzegajcie się podejrzanego towarzystwa. Poprawi się wasze samopoczucie, wzrośnie pewność siebie i napotkacie sporo szans zarówno w życiu zawodowym jak i w miłości. Będąc w nieformalnych związkach Ryby mogą zapragnąć legalizacji swojego statusu. A te już związane węzłem małżeńskim będą niezwykle zadowolone ze wspólnego życia.



Małopolski Bank Spółdzielczy

Zawsze Twoim Bankiem



Oddziały MBS

Oddział w Wieliczce

• ul. Kilińskiego 2, tel. 12 278 13 95

Oddziały w Krakowie

• ul. Wysłouchów 4, tel. 12 654 56 16

• ul. Wodna 2, tel. 12 655 23 68

Oddział w Niepołomicach

• ul. Kościuszki 20, tel. 12 281 10 30

Oddział w Kłaju

• Kłaj nr 654, tel. 12 284 14 33

Oddział w Myślenicach

• Myślenice, Rynek 16, tel. 12 272 02 24

Oddział w Gdowie

• Rynek 106, tel. 12 251 60 00



Filie MBS

Filia w Wieliczce

• Pl. Kościuszki 1, tel. 12 289 01 65

• ul. Słowackiego 29 (Budynek Starostwa Powiatu)

• ul. Wincentego Pola 4b, tel. 12 288 33 80

Filia w Krakowie

• ul. Balicka 263, tel. 12 265 03 74

Filia w Węgrzcach Wielkich

• Węgrzce Wielkie 266/1, tel. 12 251 11 12

Filia w Niepołomicach

• ul. Szeroka 1, tel. 12 281 12 79

Filia w Zabierzowie Bocheńskim

• Zabierzów Bocheński 53, tel. 12 250 16 60

Filia w Myślenicach

• Rynek 8/9, tel. 12 272 66 10



Centrala Małopolskiego Banku Spółdzielczego

ul. Kilińskiego 2, Wieliczka, tel.: 12 278 14 66, fax: 12 289 44 40

e-mail: info@mbsw.pl

www.mbsw.pl